

2011/190 • PAŹDZIERNIK • OKTÓBER • Cena • Ára: 200 Ft.

Polonia Węgierska

MIESIĘCZNIK

A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA

- Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej
- Wspólnie do Balatonbogláru
- Na „Ziemii Aniołów”
- Polak Węgier ... w Parkanach
- Deręczanie na Podhalu
- Oddanie Narodu Polskiego Sercu Maryi

W środku prof. dr Wanda Póttawska; str.4-5
Fot.: Barbara Pál

W papieskim pociągu; str. 6
Fot: Hanna Bíró

Siedzi Felicja Wysocka Koss, prezes boglarczyków; str. 10
Fot.: Barbara Pál

Prezydent RP Bronisław Komorowski przy pomniku
Katyńskim; str.10
Fot.: Barbara Pál

Przy pomniku Jana III Sobieskiego w Parkanach; str.13
Fot.: Erzsébet Daniel

⇒ Msza św. podczas XVII Dni Polskiej Kultury
Chrześcijańskiej; str. 4-5
Fot.: Barbara Pál

Polonia Węgierska

MIESIĘCZNIK WĘGERSKIEJ POLONII
A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA

Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Mniejszości Polskiej
z kwartalnym dodatkiem GŁOS POLONII
Az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat lapja
a GŁOS POLONII negyedévi mellékletével

Odpoowiedzialny wydawca / Felelős kiadó
dr Csúcs Lászlóné Halina
Redaktor naczelny /
Főszerkesztő:
dr Konrad SutarSKI
Redaktor graficzny /
Grafikai szerkesztő:
Kemény András

Redakcja / Szerkesztőség:
1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: 261-3479
E-mail: polweg@polonia.hu
Dziennej redakcyjny / Szerkesztőségi nap:
poniedziałek / hétfő: 10⁰⁰-14⁰⁰

Drukarnia / Nyomda:
Ritter Nyomda, Budapest
HU ISSN: 1417-5924

Ukazuje się w każdym miesiącu dzięki pomocy finansowej budżetu centralnego Republiki Węgierskiej, za pośrednictwem Ogólnokrajowego Samorządu Mniejszości Polskiej oraz dzięki wsparciu finansowemu Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” ze środków Senatu Rp.

Megjelenik minden hónapban az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat közvetítésével, a Magyar Köztársaság központi költségvetésének köszönhetően, valamint a LK Szenátus és „A Keleten Élő Lengyelek” Alapítvány segítségével.

WAŻNE ADRESY - FONTOS CÍMEK

Ogólnokrajowy Samorząd
Mniejszości Polskiej na Węgrzech
1102 Budapeszt, Állomás u. 10.
Tel.: (+36-1)261-1798, Fax: (+36-1)909-28-56
olko@polonia.hu

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii
1102 Budapeszt, Állomás u. 10.
Tel./Fax: (+36-1)260-8023 • muzeum@polonia.hu

Ogólnokrajowa Szkoła Polska na Węgrzech
1102 Budapeszt, Állomás u. 10.
Tel./Fax: (+36-1)261-2748 • szkolpol@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne
im. J. Bema na Węgrzech
1051 Budapeszt, Nádor u. 34. II. p.
Tel.: (+36-1)311-0216, Tel./Fax: (+36-1)312-8204
bem@bem.hu

Stowarzyszenie Polskich Katolików
na Węgrzech pw. św. Wojciecha i Dom Polski
1103 Budapeszt, Óhegy u. 11.
Tel./Fax: (+36-1)262-6908 • adalbert@enternet.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech
1103 Budapeszt, Óhegy u. 11.
Tel./Fax: (+36-1)431-8414 • leskryza@op.pl

Pozostałe ważne adresy - patrz str. 22.
További fontos címek a 22. oldalon találhatók.

Dni październikowe

Październik rozpoczęła Polonia ostatnimi wydarzeniami XVII Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej, jakimi były - drugiego tego miesiąca - msza święta oraz następująca po niej uroczystość w Domu Polskim. Trochę niepostrzeżenie przeminał fakt przypomnienia, pod koniec mszy, przez księdza proboszcza, historycznych słów aktu oddania Narodu Polskiego Niepokalanemu Sercu Maryi. Słowa te zabrzmiały po raz pierwszy 65 lat temu, w 1946 roku, w klasztorze ojców paulinów na Jasnej Górze, a wypowiedziane zostały przez ówczesnego prymasa Polski, ks. kardynała Augusta Hlonda, w obliczu wyczuwalnego już zbliżania się komunistycznej gehenny. Akt oddania naszego Narodu był wczesnym powojennym odzewem na fakt poświęcenia przez papieża Piusa XII, w 1942 roku całego świata Niepokalanemu Sercu Matki Bożej. Warto przy tym pamiętać, że po raz pierwszy poddał naród polski opiece Matki Boskiej - nazywając ją królową Polski - król Jan II Kazimierz, czyniąc to w czasach szwedzkiego potopu, we Lwowie, w 1656 roku. I tu jaka dziwna zbieżność dat. Równych trzysta lat później, w 1956 roku nastąpiły w zarówno w Polsce, jak i na Węgrzech wydarzenia, które decydująco zaważyły na późniejszych losach naszych obydwu narodów, gdyż wtedy skończył się mit komunizmu, jako ustroju sprawiedliwego. W październiku - dwudziestego trzeciego - obchodzić będziemy co prawda tylko węgierskie święto rewolucji i antyradzieckiego powstania, pamiętać będziemy jednakże równocześnie o cztery miesiące wcześniejszym powstaniu poznańskim i o bezkrwawym październikowym przewrocie w Warszawie, który stał się bezpośrednim zarzewiem zrywu węgierskiego.

Kiedy ukaże się niniejszy numer naszego pisma pozostanie już tylko niewiele dni do początków listopada, a więc do Dnia Wszystkich Świętych i do Święta Zaduszek, do spotkania z już Nieobecnymi, do których dołączyli w ciągu ostatnich dni dwaj nasi węgierscy przyjaciele: wielki architekt Imre Makovecz oraz znany działacz sportowy i społeczny Ágoston Schulek.

Konrad SutarSKI

Októberi napok

A Polonia számára az október a XVII. Lengyel Keresztény Kultúra Napjainak záróeseményeivel kezdődött - a szentmisével és az azt követő ünnepséggel a Lengyel Házban. A mise vége felé - szinte észrevétlenül - sor került egy megemlékezésre: a plébános úr a régi hagyomány szavaival felajánlotta a Lengyel Nemzetet Mária Szepłótelen Szívének. Ezek a szavak 65 évvel ezelőtt, 1946-ban hangzottak el először a Jasna Górai pálos kolostorban, August Hlond kardinális ajkáról, a kommunista rémuralom közeledő fenyegetésében. A nemzet átadása/felajánlása korai háború utáni válaszcím volt XII. Piusz pápa kezdeményezésére, aki 1942-ben az egész világot felajánlotta Mária Szepłótelen Szívének. Ennek kapcsán érdemes felidézni, hogy első alkalommal II. Kázmér János király ajánlotta a lengyel nemzetet Szűz Mária oltalmába, a svéd veszedelem idején, Lwówban, 1656-ban. És lám, milyen különös egybeesést találhatunk a évszámok vonatkozásában! Kerek 300 évvel később következtek be azok a lengyelországi és magyarországi események, amelyek meghatározónak bizonyultak mindkét nemzet(ünk) sorsára vonatkozóan. Ekkor dőlt végérvényesen romba a kommunizmus, mint igazság rendszer mítosza. Október 23-án ugyan csak a magyar forradalmat és a szovjetellenes népfelkelést fogjuk ünnepelni, de emlékezni fogunk a négy hónappal korábbi poznańi felkelésre és az októberi békés varsói fordulatra is, amely aztán közvetlen kiváltó oka lett a magyarországi eseményeknek.

Amikor megjelenik a PW jelen száma, már csak néhány nap lesz hátra Mindenszentekig és Halottak Napjáig, amikor lélekben mindenki megemlékezhet azokról, akik már elköltöztek közülünk. Hozzájuk csatlakozott a közelmúltban két magyar barátunk is: a kiváló építész Makovecz Imre, valamint az ismert közéleti és sportszemélyiség, Schulek Ágoston.

Fordította: BE - S SZ

XVII Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej

A szepetember 25. és október 2-a között Budapesten lezajlott XVII. Lengyel Keresztény Kultúra napjai ünnepi szentmisével kezdődtek a Lengyel Templomban. A mottót boldog II. János Pál pápa szavai adták: „Az emberiség jövőjét a család hozza el”. A kulturális rendezvények is ehhez a témához kapcsolódtak: Gönczi Tamás fényképiállítás „Lengyel családok” címmel, „Az igazi férfiaság, mint az apaság fundamentuma” témakörében Mieczysław Guzewicz biblikus, teológus által tartott előadás (álljon ebből itt egy rövid idézet: „A házasság, az apaság, a család válságát – és szélesebb értelemben véve a társadalom, az értékrend, a hit és az Istenbe vetett bizalom válságát – egyaránt a férfiszerep válsága idézi elő, vagyis a férfi tudatos feladatvállalásának a válsága a társadalomban, az Egyházban, a családban...”). 26-án, hétfőn találkozó volt Wanda Póltawska orvos-pszichiáter asszonnyal, aki sikeresen népszerűsítette II. János Pál pápa nézeteit, különös tekintettel az emberhez méltó kiteljesedett szerelemre. Póltawska asszony előadása a házasság és a család szentségének, a férfi és a nő házasságban betöltött szerepének támaszként járta körbe. Szerdán – a korábbi évek hagyománya szerint – találkozóra került sor a Magyarországon dolgozó lengyel papok, férfi és női szerzetesrendek tagjai között. Október 2-án ismét ünnepi szentmisével zárult a rendezvénysorozat. A misén – majd azt követően a Lengyel Házban is – a „Kleksiki” együttes lépett fel. A szentbeszéd középpontjában a kultúrának – ezen belül is a keresztény kultúrának – a nemzet életében betöltött fontos szerepe állt. A mise végén plébános úr felolvasta a lengyel nemzet Mária Szepültelen Szívének 65 évvel ezelőtt történt felajánlásának szövegét.

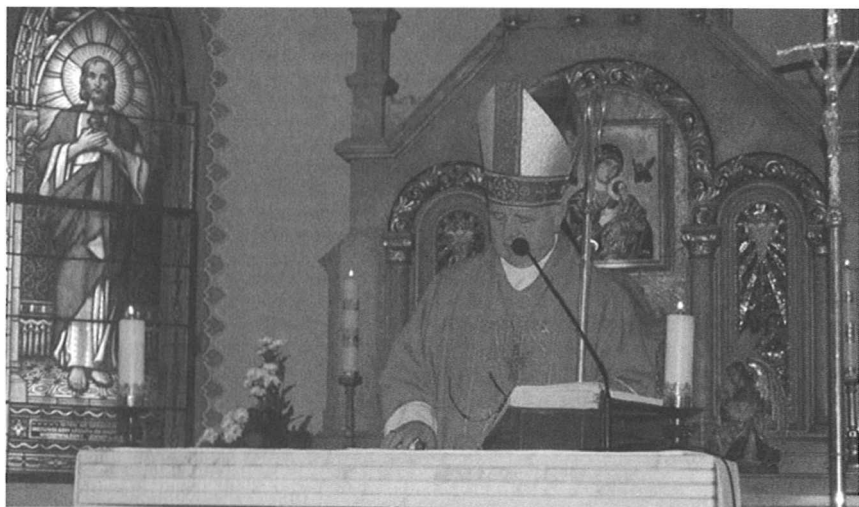
Póltawska, która jest lekarzem - psychiatrą, członkiem Papieskiej Akademii „Pro Vita” oraz wykładowcą na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, popularyzatorską nauczania bł. Jana Pawła II, szczególnie jego koncepcji pięknej miłości, która była najważniejszym wątkiem jego duszpasterstwa. Ksiądz Karol Wojtyła jako duszpasterz młodzieży akademickiej, a szczególnie wydziału lekarskiego, starał się ratować świętość ludzkiej miłości, miłości mężczyzny i kobiety. Wykład profesor Póltawskiej dotyczył świętości małżeństwa i rodziny, roli kobiety oraz mężczyzny w małżeństwie, ochrony życia nienarodzonych, obrony małżeństwa i rodziny. Jan Paweł II stawiając na mężczyznę, mówił: „Ty jesteś odpowiedzialny za los kobiety i dziecka, za los parafii, narodu i świata”. Zagrożona jest męskość jako świadomość odpowiedzialności za dzieło, a mężczyzna jest stworzony do działa-

W dniach od 25 września do 2 października bieżącego roku trwały XVII Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej w Budapeszcie. Organizatorami byli: Stowarzyszenie Polskich Katolików na Węgrzech p.w. św. Wojciecha oraz Polska Parafia Personalna.

Dni rozpoczęły się uroczystą Mszą św., sprawowaną w Kościele Polskim, pod przewodnictwem J.E. ks. bp Stanisława Stefanka, przewodniczącego Rady Episkopatu Polski ds. Rodzin, a mottem były słowa bł. Jana Pawła II: „Przyszłość ludzkości idzie przez rodzinę”. Podczas mszy śpiewał chóru św. Kingi, zaś wśród przybyłych wiernych można było dostrzec ambasadora RP na Węgrzech Romana Kowalskiego oraz konsul Annę Derbin.

Po Mszy św. rozpoczął się w Domu Polskim program kulturalny. Nastąpiło otwarcie wystawy fotograficznej „Polonijne rodziny”, której autorem był Węgier, Tomas Gönczi, posiadający żonę Polkę, Joannę i małą córeczkę Julianę. Dzięki pięknym, czarno-białym fotografiom poznaliśmy młode rodziny polonijne i ich pociechy, a jest ich sporo. Następnym punktem programu był wykład pt. „Prawdziwa męskość fundamentem ojcostwa” dr Mieczysława Guzewicza - biblisty, teologa, członka Rady ds. Rodziny Konferencji Episkopatu. Podczas prelekcji powiedział: „Kryzys małżeństw, ojcostwa, rodziny, ale i szerzej: kryzys społeczeństwa, wartości, wiary, wierności Bogu, spowodowany jest kryzysem męskości, a więc osłabieniem świadomości roli mężczyzny w społeczeństwie, w Kościele, w rodzinie.... Aby małżeństwo mogło wypełniać swoje powołanie, oboje małżonkowie muszą dobrze zrozumieć swoje zadania i swoją odmienność.”

W poniedziałek 26 września w Domu Polskim odbyło się spotkanie z dr Wandą

Ks. biskup Stanisław Stefank celebruje

Prof. dr Wanda Póltawska dedykuje

*W środku ks. sekretarz generalny Andrzej Orczykowski,
obok z prawej ks. Jan Hadalski*

nia. Tymczasem nie bierze on odpowiedzialności i nie działa, tylko bawi się coraz bardziej wyszukаныmi zabawkami – internetem, gramami komputerowymi, nie spełnia roli opiekuna kobiety i dziecka. Mężczyźni chcą sobie ułatwić życie i przeżyć je na przyjemnościach, nie licząc się ze skutkami. Jest to bardzo powszechny męski infantylizm. W takich wypadkach kobiety stoją na przegranej pozycji, przecież cały ciężar macierzyństwa spada na nie.

W środę jak co roku odbyło się spotkanie polskich sióstr i kapłanów z różnych, pracujących na Węgrzech zgromadzeń zakonnych. Gospodarzem spotkania był proboszcz Polskiej Parafii Personalnej ks. Karol Kozłowski SChr. Po spotkaniu odbyła się prezentacja filmu „13 dzień - Fatima” dla całej Polonii.

W niedzielę 2 października, na zakończenie XVII. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej odprawiona została druga uroczysta Msza święta. Przewodniczył w niej ks. Andrzej Orczykowski SChr - Sekretarz Generalny Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej. Słowo Boże wygłosił ks. Jan Hadalski SChr - Redaktor Naczelny miesięcznika biblijno-liturgicznego „Msza Święta”. Podkreślił on jak ważna jest kultura a szczególnie kultura chrześcijańska w życiu narodu. Między innymi zacytował słowa bł. Jana Pawła II wygłoszone do młodzieży w Poznaniu, na wzgórzu Lecha, w 1979 r. „Kultura jest wyrazem człowieka. Jest potwierdzeniem człowieczeństwa. Człowiek ją tworzy – i człowiek przez nią tworzy siebie. Tworzy siebie wewnętrznym wysiłkiem ducha: myśli, woli, serca. I równocześnie człowiek tworzy kulturę we wspólnocie z innymi.(...) Kultura jest przede wszystkim dobrem wspólnym narodu. Kultura polska jest dobrem, na którym opiera się życie duchowe Polaków. Ona wyodrębnia nas jako naród. Ona stanowi o nas przez cały ciąg dziejów. Stanowi bardziej niż

sila materialna. Bardziej nawet niż granice polityczne. Wiadomo, że naród polski przeszedł przez ciężką próbę utraty niepodległości, a mimo to podczas tej próby pozostał sobą. Pozostał duchowo niepodległy, ponieważ miał swoją kulturę. Więcej jeszcze, moi kochani, wiemy, że w okresie najtragiczniejszym, w okre-

Zespół „Kleksiki”

sie rozbiorów, naród polski tę swoją kulturę ogromnie jeszcze ubogacił i pogłębił, bo tylko tworząc kulturę, można ją zachować. Kultura polska od początku nosi bardzo wyraźnie znamiona chrześcijańskie. To nie przypadek, że pierwszym zabytkiem świadczącym o tej kulturze jest Bogurodzica. Chrystus, który w ciągu całego Millennium przyjmowały pokolenia naszych rodaków, nie tylko wprowadzał ich w tajemnicę Śmierci i Zmartwychwstania Chrystusa, nie tylko czynił dziećmi Bożymi przez Łaskę, ale znajdował stale bogaty rezonans w dziejach myśli, w twórczości artystycznej, w poezji, muzyce, dramacie, plastyce, malarstwie i rzeźbie. I tak jest do dzisiaj.

Inspiracja chrześcijańska nie przestaje być głównym źródłem twórczości polskich artystów. Kultura polska stale płynie szerokim nurtem natchnień, mających swoje źródło w Ewangelii. To przyczynia się zarazem do gruntownie humanistycznego charakteru tej kultury – to czyni ją tak głęboko, tak autentycznie ludzką (...) albowiem – jak pisze Mickiewicz w „Księgach pielgrzymstwa polskiego” – cywilizacja, prawdziwie godna człowieka, musi być chrześcijańska”.

Podczas Mszy św. proboszcz ks. Karol Kozłowski odczytał akt oddania Narodu Polskiego Niepokalanemu Sercu Maryi, co miało miejsce 65 lat temu, 8 września 1946 roku, na Jasnej Górze. Aktu oddania dokonał Prymas Polski kardynał August Hlond wraz z całym Episkopatem i rzeszą duchowieństwa. Było to związane z nową rzeczywistością świata po straszliwej wojnie i było praktycznym przygotowaniem Polski na okres, który nastąpił później.

Podczas Mszy św. śpiewał zespół „Kleksiki”, który potem kontynuował swój występ w Domu Polskim. Zespół jest to rodzinna schółka śpiewająca na mszach dziecięcych w Kościele Polskim w Budapeszcie na Kőbányi. Program zaprezentowany w Domu Polskim wyko-

nany został zarówno przez rodziców, jak i przez pokolenie następne: młodzież szkolną oraz nawet przedszkolaków. Śpiewali oni, grali na różnych instrumentach oraz recytowali wiersze.

Na zakończenie omówienia chciałybyśmy zacytować zdanie Jan Pawła II z jego „Listu do rodzin” (rozdział 20) – „Miłość, aby była piękna, musi być darem Boga, musi być zaszczerpiona w sercach ludzkich przez Ducha świętego i stale w nich podtrzymywana” – aby zachęcić wszystkich do czytania dokumentów papieskich, szczególnie tych dotyczących rodziny.

Wyniki wyborów do Sejmu i Senatu RP

7000 jelölt mérkőzött egymással a SEJM (Alsóház) 500 helyének a megszerzéséért. A 100 szenátori helyre 500 jelentkező közül kellett választani. A választásokon 30,7 millió választásra jogosult személy vehetett részt.

A választások október 9-én zajlottak. A SEJM-ben a győztes párt – miként négy évvel korábban is – a Polgári Platform (PP) lett 39,18 %-os eredménnyel és 207 képviselővel. A sorrendben következő pártok: Jog és Igazságosság (JéSP) – 29,89% és 157 küldött; Palikot Mozgalma – 10,02 % és 40 küldött; Lengyel Párspárt (LP) 8,36% és 28 küldött; Demokratikus Baloldali Szövetség – 8,24% és 27 küldött. A szenátusi választás eredményei: PP – 63 szenátor, JéSP – 31 szenátor, LNE – 2 szenátor.

Siedem tysięcy osób walczyło o 460 Smiejsc w Sejmie, a 500 kandydatów ubiegło się o 100 foteli senatorów. W wyborach, uprawnionych do głosowania było 30,7 mln Polaków. Po raz pierwszy można było wybierać senatorów w okręgach jednomandatowych. Nowelizacja kodeksu wyborczego wprowadziła także nowe godziny głosowania – od 7 do 21, możliwość głosowania korespondencyjnego dla osób niepełnosprawnych oraz mieszkających za granicą. Nowością były także nakładki w alfabecie Braille'a, z których mogli korzystać niewidomi. Pierwszy raz osoby starsze oraz niepełnosprawne mogły też głosować przez polnomocnika lub korespondencyjnie.

Wybory do Sejmu i Senatu RP odbyły się 9 października. Frekwencja wybor-

cza wyniosła 48,92%. Zwyciężyła – jak przed czterema laty – Platforma Obywatelska uzyskując 39,18% głosów i wprowadzając do Sejmu 207 posłów. Następne w kolejności były partie: Prawo i Sprawiedliwość – 29,89% głosów i 157 mandatów poselskich, Ruch Palikota – 10,02% i 40 posłów, Polskie Stronnictwo Ludowe – 8,36% i 28 posłów, Sojusz Lewicy Demokratycznej – 8,24% i 27 posłów. Wyniki wyborów do Senatu: PO – 63 senatorów, PiS – 31 senatorów, PSL – 2 senatorów. Zostało też wybranych do Senatu 3 kandydatów niezrzeszonych oraz 1 z ramienia inicjatywy Obywatele do Senatu.

Msza święta w pociągu

Szeptember közepén véletlenül hallottam meg a hírekben, hogy Magyarországra látogat Boldog II. János Pál Pápa emlékvonata. A lengyelek kezdeményezésére ez év szeptemberében a visegrádi országokba utazik a szerelvény. Hozzánk 2011. szeptember 12-én érkezik és 21-én folytatja útját Csehországba. Ezt a különleges vonatot különleges fogadtatásban részesítette Magyarország, először az „Ezüst Nyíl” nevű mozdony húzta kormányzati motorvonattal kapcsolták össze, mely II. János Pál Pápa 1991. évi látogatása alkalmával közreműködött a Pápai Delegáció utaztatásában. Magyarországról kifelé is egy híres mozdony, a „Nohab” és a hozzá csatolt kocsi kísérték a vonatot. Megtudtam, hogy a vonat a sokak által látogatott és nagyon érdekes Vasúttörténeti Park területén pihen egyhetes magyarországi tartózkodása alatt, de hét közben két zárandokutat is tesz: Székesfehérvárra és Esztergomba lehetett vele utazni.

Wpółowie września w wiadomościach zupełnie przypadkowo usłyszałam o przyjeździe na Węgry pociągu pamięci błogosławionego papieża Jana Pawła II. Z inicjatywy Polaków we wrześniu pociąg ten pojedzie do krajów wyszehradzkich. Na Węgry miał przybyć 12 września, a 21 pojechać dalej, do Czech. Ten wyjątkowy pociąg przyjęty został przez nasz kraj szczególnie, gdyż ciągnięty był przez lokomotywę o nazwie „Srebrna Strzała” w połączeniu z elektrycznym pociągiem rządowym, którym Jan Paweł II podróżował będąc członkiem Delegacji Papieskiej w 1991 roku. Wyjeżdżając natomiast z Węgier ciągnięty był przez również znaną lokomotywę „Nohab” w towarzystwie innych dołączonych wagonów. Dowiedziałam się, że pociąg zatrzyma się na cały tydzień w

ciesząc się popularnością, badzo ciekawym Parku – Muzeum Kolejnictwa i w ciągu tego tygodnia można pociągiem pojechać na dwie pielgrzymki: do Székesfehérváru i Esztergomu.

Na cześć papieża Jana Pawła II polskie koleje stworzyły ten wyjątkowy pociąg, który wozí pielgrzymów na trasie Kraków – Wadowice, miejsce narodzin papieża. Ten właśnie pociąg, jest jedynym na świecie poświęconym pociągiem i to przez papieża Benedykta XVI. Pród pomalowanego na złocisty kolor nowoczesnego pociągu zdobi herb papieski, a z boku przeczytać można znany już dziś napis „Totus tuus”. Ciekawostką wystroju wewnętrznego jest to, że okna przez całą długość pociągu ozdobione są zdjęciami – począwszy od zdjęć okresu młodzięczego Karola Wojtyły, kończąc na zdjęciach trumny papieża umieszczonej na sarkofagu i zdjęciach z wyboru papieża Benedykta XVI. Podczas podróży natomiast wyświetlane są filmy o życiu papieża.

Zainteresowanie pociągiem było ogromne, na zakończenie zwiedzania każdy otrzymał pamiątkowy bilet, można było zakupić pamiątki związane z Ojcem świętym, a także kalendarz z napisem w językach krajów wyszehradzkich i trasą przejazdu pociągu.

Bardzo elegancko zachowała się dyrekcja Muzeum, gdyż pół godziny przed rozpoczęciem popołudniowej mszy o godz. 17, każdy mógł wejść tam

bezpłatnie. Nie mogliśmy sobie wyobrazić jak będzie wyglądała msza odprawiana w pociągu, ale okazało się to proste. Za pomieszczeniem dla prowadzącego pociągiem znajdował się mały stolik pełniący rolę ołtarza, a uczestnicy siedząc w pociągu w fotelach oglądali celebrującego księdza przez monitory znajdujące się w całym pociągu i uczestniczyć we mszy. Również ławki ustawione obok pociągu zapelnily się wiernymi. Było to szczególnie przeżycie w tak niezwykajnym miejscu uczestniczyć we mszy. W homilii mowa była oczywiście o powiązaniach

Jana Pawła II z Węgrami, a także o tym, że msza odprawiana w historii Muzeum Kolejnictwa była pierwszą w jego historii. Na zakończenie odśpiewany został hymn papieski i węgierski.

W księdze pamiątkowych w dwóch językach wpisałam: Fantastyczny pomysł! Dziękuję za wrażenia!

Hanna Bíró
przekład: RSE

Wspólnie do Balatonbogláru

A székesfehérvári, veszprémi és csóri kisebbségi önkormányzatok tagjai két napos balatonboglári kiránduláson vettek részt. Közben meghallgatták Cséby Géza érdekesítő előadását, amely a balatonboglári gimnázium létrejöttének és működésének körülményeiről szólt, és Vidovszky Imrét, a Bogláriak Lengyel-Magyar Kulturális Egyesülete tagját, aki Varga Béla plébánosnak a város és a helybéli lengyel menekültek életében betöltött korabeli fontos szerepéről beszélt. Az első napba koszorúzással egybekötött városnézés is belefért, a bátrabbak számára utolsó fürdés a Balatonban, majd este borozással, énekléssel egybekötött vacsora. A társaság a másnap délelőttöt szintén Bogláron töltötte, délután pedig Siófokot útba ejtve tért haza.

Pięknego jesiennego poranka 17 września trzy samorzady mniejszościowe: z Székesfehérvár, Veszprém i Csór wyruszyły na wspólną dwudniową wycieczkę do Balatonboglár. Po zakwaterowaniu w przytulnym internacie, o 11-ej rozpoczął się oficjalny program złożony z wykładów na temat polskiego gimnazjum istniejącego tam w czasie II wojny światowej oraz jego roli w kształceniu polskiej inteligencji na Węgrzech. Pierwszy z wykładów - pisarz i historyk Géza Cséby w bardzo interesujący, a równocześnie przystępny sposób przedstawił sytuację polityczną, w jakiej narodził się pomysł utworzenia gimnazjum dla polskich uchodźców, eksponując w tej kwestii zasługi premiera Pála Telekiego. Przedstawiciel Polsko - Węgierskiego Kulturalnego Stowarzyszenia Boglarczy-

ków - Imre Vidovszky, powołując się na osobiste wspomnienia, mówił o wspaniałej roli Béli Várgi - proboszcza parafii w Balatonboglár. To jemu zawdzięcza miasto budowę okazałego kościoła katolickiego, a uczniowie gimnazjum znaleźli w nim duszpasterza oddanego sprawie polskiej. Towarzystwo Boglarczyków - skupiające byłych uczniów tej polskiej szkoły - rokrocznie organizuje w Boglárze spotkania, choć od czasów wojny minęło już ponad 70 lat..

Po interesujących wykładach i zjedzeniu obiadu - podwieczorku nadszedł czas na obejrzenie pamiątkowych miejsc.

Nastąpiło zwiedzenie wnętrza kościoła, a przedstawiciele samorządów złożyli wieńce w krypcie, pod tablicą upamiętniającą zasługi proboszcza Béli Várgi dla sprawy polskiego gimnazjum, a także w ogrodzie obok kościoła, pod pomnikiem premiera hr. Pála Teleki.

Ponieważ promienie słoneczne nastrajały do kąpiei, w czasie wolnym przed kolacją większość uczestników udała się nad Balaton, by wykorzystać jedną z ostatnich możliwości popyływania w „węgierskim morzu”. Ostrożniejsi poprzestali na kąpiei słonecznej, ale amatorów przyjemności wodnych nie zabrakło.

Pyszna kolacja, zakrapiana przednim węgierskim winem stworzyła doskonały nastrój nie tylko do rozmów, ale i do

śpiewu. Pieśniami biesiadnym, ludowym oraz wojskowym nie było końca.

Na drugi dzień, po obfitym śniadaniu, pożegnalnym spacerze po mieście i wspinaczkę na wieżę obserwacyjną oraz okoliczne pagórki, grupa wyruszyła do Siófoku, gdzie uczestnicy mogli odbyć

spacer po mieście, odwiedzić nowoczesny kościół, zbudowany według projektu Imre Makoveca, a nawet jeszcze raz zażyć balatońskiej kąpiei. Mimo, iż pogoda była gorsza, niż poprzedniego dnia, a woda zdecydowanie chłodniejsza, to jednak i ten drugi program znalazł swoich amatorów.

We wczesnych godzinach popołudniowych, dziękując Kati Borbényi - przewodniczącej samorządu w Székesfehérvár - za wielki wysiłek włożony w organizację imprezy, a matce naturze za wspaniałą pogodę, i w przekonaniu, że udział w ciekawych programach oraz wspólne przeżycia świetnie zintegrowały przedstawicieli trzech samorządów, wyruszyliśmy w drogę powrotną do swoich miast.

Renata Winerowicz-Papp

Dzień Gastronomii w Veszprém

Három nemzetiség képviselői - örmények, ukránok és lengyelek - gasztronómiai napot tartottak a veszprémi Óváros étteremben. A nemzeti ételkülönlegességek tekintetében talán a lengyel asztalon lehetett a legszélesebb választékkal találkozni, és a vissza-visszatérő magyar és nemzetiségi vendégek az ízekkel is elégedettek voltak. A nap igen jól sikerült: felmerült a jövőre történő folytatás határozott igénye.

Popołudnie 24 września, spędzone pod znakiem degustacji narodowych przysmaków różnych nacji, stało się bardzo dobrym przykładem współpracy między mniejszościowymi samorządami różnych narodowości, w tym przypadku: Ormian, Ukraińców i Polaków.

Tego słonecznego popołudnia w restauracji Óváros, położonej w centrum Veszprém, te właśnie trzy mniejszościowe samorzady miasta zaprezentowały swoje narodowe przysmaki zainteresowanym Węgrom i oczywiście przedstawicielom swoich narodowości.

Każda z ofert cieszyła się wielkim

zainteresowaniem, bo na stolach pojawiły się prawdziwe szlagiery narodowych kuchni. Ormianie odnieśli ogromny sukces szaszłykiem i sokami bio, przygotowanymi z najświeższych warzyw i owoców. Spośród ukraińskich przysmaków największe powodzenie miała kasza po kozacku, czosnkowe bułeczki i barszcz po ukraińsku.

Nasz polski stół - zdaniem osób postronnych - stanowił najbardziej różnorodną ofertę. Zdobily go: czerwony barszcz z krokietami, kopytka w sosie grzybowym, nadziewane jajka w majonezie i oczywiście tradycyjny bigos. Dla

amatorów deserów przygotowałyśmy (my Polki) sernik, piernik i ciasto ze śliwkami. Oczywiście wódka żubrówka i polskie piwo też miały swoich zwolenników. Osoby kosztujące nasze specjalności wracały po repetę lub dzieliły się z nami swoimi wspomnieniami z pobytu w Polsce.

Późnym wieczorem, po zakończeniu imprezy, wszyscy zgodnie stwierdziliśmy, że była ona bardzo udana i w przyszłym roku również postaramy się kontynuować tę ciekawą tradycję, wzbogacając ofertę kulinarną nowymi receptami, by umożliwić zainteresowanym węgierskim bratankom przygotowywanie w przyszłości przeróżnych międzynarodowych przysmaków.

Renata Winerowicz-Papp

Na „Ziemi Aniołów”

Pár hónappal ezelőtt befejeződött a polóniai szervezeteket és régiókat bemutató sorozat. Érdekes azonban visszatérni erre a témára, hiszen vannak további helyek, amelyek szintén figyelmet érdemelnek. Biztosan közülük tartozik Budapest XIII. kerülete. A történeti okok miatt a XIX. és XX. században erősen iparosodó Angyalföldön jött létre (Kőbányát követve, Csepellel együtt) a második legnagyobb budapesti lengyel kolónia. Sajnos ebből az idoszakból kevés épület és tárgyi emlék maradt fenn. A XIII. kerületi LKÖ 1998 óta működik. Tevékenységét főként kulturalis területen fejt ki, amit számos lengyelországi vendég színelőadás bizonyít. Ezek helyszíne általában a József Attila Művelődési Központ szokott lenni. Az Óbudai Társaskörrel is jó együttműködés alakult ki. A Babér utcai templom előtt évente megrendezett Nemzetiségi Napon a kerületi lengyel kisebbség is képviseltetni szokta magát. A helyi LKÖ nevéhez fűződik a – kezdetben a Bem LKE-tel közösen tartott – „przy jajeczku” húsvéti találkozók. Rendszeresen szerveznek kirándulásokat és zarándoklatokat Lengyelország és Magyarország területére. Említésre és elismerésre méltó a helyi LKÖ által havi rendszerességgel szervezett nyelvi találkozások. Az LKÖ ezen túlmenően évről évre anyagilag támogat lengyel egyházi és kulturális szervezeteket. Az LKÖ tagjai közül a legismertebb személyek: Aldona Héjj, Alicja (Korupczyńska) Nagy, Dr. Andrzej Jerger.

Kilka miesięcy temu zakończyliśmy serię prezentacji organizacji i regionów polonijnych na Węgrzech, warto jednak – choć na krótko – powrócić do tej tematyki, jako że istnieją jeszcze dalsze miejsca, o których nie było mowy, a które zasługują na uwagę. Należy do nich napewno XIII dzielnica Budapesztu.

O dzielnicy

XIII dzielnica Budapesztu, zwana też „Angyalföld” (Ziemią Aniołów) była przez wieki słabo zaludnionym terenem, położonym nad brzegiem Dunaju, na północ od Pestu, zamkniętego w średniowiecznych murach do II połowy XIX wieku. Przemiany zaczęły się dopiero w ostatnich dziesięcioleciach owego stulecia. Silnie i szybko rozwijający się Pest (od 1973 roku już jako lewobrzeżna strona Budapesztu) rozbudowywał się i w kierunku północnym, gdzie z początkiem XX wieku powstało jedno z centrów krajowego przemysłu maszynowego. Tereny te w 1938 roku stały się osobną – XIII – dzielnicą Budapesztu obejmującą obok uprzemysłowionej Ziemi Aniołów (gdzie podobno, szczególnie w rodzinach robotniczych, rodziło się dużo dzieci, a więc „aniołków”, stąd nazwa) także bogatą część mieszkalną Újlipótváros i wyspę Małgorzaty, stanowiącej miejsce spacerów i wypoczynku dla całego miasta. W

ostatnim okresie czasu przemysł stracił na znaczeniu, skarłał, natomiast zwiększyła się waga handlu oraz usług, do czego przyczyniła się dobrze rozwijająca się sieć komunikacyjna.

Rozwój gospodarczy i uprzemysławianie dołączanych do Budapesztu obszarów spowodował napływ siły roboczej, między innymi Polaków, którzy utworzyli tam na przełomie XIX i XX stulecia znaczne liczebnie skupisko, głównie robotnicze, drugie (obok Csepłu) po Kőbányi. Pamiątek polskich pozostało w dzielnicy mimo to niewiele. Istniała tam znana fabryka zapalek, założona w 1857 r. (przy ul. Váci 117, w pobliżu ul. Dagály) przez Polaka Józefa Zarzyckiego, produkująca do 1873 roku, (ale skreślona z listy fabryk dopiero w 1933 r.). Na pl.

Béke stoi poświęcony w 1929 r. kościół pw. Św. Łászló (Władysława, patrona i węgierskich Polaków). U zbiegu ulic: Kassaka i Huby, na ścianie znajdującego się tam bloku mieszkalnego umieszczona została w 2009 r. przez SMP tablica pamiątkowa, przypominająca, że w owym „parku mieszkaniowym” żyli z rodzinami polscy pracownicy miejscowego młynu parowego.

Działalność polonijna

Jedyną organizacją polonijną istniejącą na terenie dzielnicy – gdzie do ostatnich wyborów samorządowych zgłosiło się 70 osób, a żyje dużo więcej Polaków – jest, utworzony po raz pierwszy w 1998 roku, dzielnicowy Samorząd Mniej-

szości Polskiej. Obecna jego (czteroletnia) kadencja jest czwartą z rzędu. Początkowo posiadał on niewielką siedzibę przy ul. Tömöri (w pewnej mierze korzystając też z gościnności Stowarzyszenia im. Józefa Bema, gdzie też odbywały się początkowo imprezy samorządowe), większe i wygodniejsze pomieszczenia samorządowe otrzymał w Domu Mniejszościowym, w II cyklu. Działalność SMP – przez okres wszystkich lat – skupia się w pierwszym rzędzie na sprawach kultury, pielęgnacji polskich tradycji oraz ojczystego języka. Przez szereg lat organizacja imprez odbywała się wspólnie ze Stowarzyszeniem im. Bema, co łączyło się z faktem, że przewodnicząca i jedna z członkiń SMP to były prezes Stowarzyszenia. Samorząd wyspecjalizował się w urządzaniu spotkań scenicznych, teatralnych. Dla przykładu działalności tego rodzaju można wymienić występy Teatru Małego z Warszawy, który parokrotnie przybył z przedstawieniami takimi, jak słowno-muzyczne „Od Kochanowskiego do Szymborskiej”, czy też wiązanka fragmentów komedii Fredry „Miłości, miłości, ty żalu przyczyno”.

Teatr Konsekwentny z Warszawy (wraz ze śpiewakami operowymi) przywiózł na jedno ze Świąt Niepodległości pieśni polskie „Z polskiego serca”. Gościł w XIII dzielnicy także zespół „Loch Kamelot” z Krakowa, zespół „Harmonius” Sylwestra Targosza-Szalónka ze Śląska – z repertuarem operowym, odbył się też, równie mile wspominany koncert słowno-muzyczny Grupy „Relax” z Barcina. W roku bieżącym przybył z Warszawy Teatr Słowno-Muzyczny Danuty Nagórnej, z „Opowieścią o Chopinie”, w ramach Dnia Kultury Polskiej. Miejsca tym występom udziela zazwyczaj dzielnicowe Centrum Kultury im. Józsefa Attili. Tam też, bądź przed kościołem przy ul. Babér, odbywają się rok rocznie Dni Mniejszościowe, podczas których prezentuje się również narodowość polska. Uroczystości odbywają się i gdzie indziej:

Inauguracyjna msza św. w Ujpeszcie

2011. szeptember 11-én tanévkezdő szentmise volt az újpesti LKÖ székházában. A zenei szolgálatot a Kleksiki együtte végezte. A misét tartó Kozłowski atya első alkalommal járt itt, így alkalom nyílt a vele való megismerkedésre, beszélgetésre.

W dniu 11. września została zainaugurowana msza św. na rok 2011/2012 w siedzibie SMP w Ujpeszcie. Msza św. została odprawiona przez księdza proboszcza Karola Kozłowskiego. Księdzu towarzyszyła siostra Eugenia-Zenia. Msza św. odbyła się w intencji pokoju na całym świecie. Zbiegła się ona z 11 rocznicą ataku terrorystycznego na Wieżę World Center w Nowym Jorku.

Po mszy św. ksiądz pomodlił się wraz z pozostałymi wiernymi pod Dębem Pamięci „Ernest” za wszystkich żołnierzy poległych w II wojnie światowej. Ponieważ ksiądz proboszcz po raz pierwszy przybył do siedziby samorządu,

powstała okazja do wzajemnego poznania się z członkami ujpeszteńskich Rodzin Polsko-Węgierskich. Wręczono też nagrody młodym absolwentom, którzy ukończyli studia. Byli to: Patryk Boros, Weronika Horvath i Elzbieta Dobran.

Podczas mszy św. i całej uroczystości śpiewał Zespół śpiewno-muzyczny Kleksiki, znany nam wszystkim z uczestniczenia w mszach szkolnych. Solistą był

Wojtek Pauer, który zaśpiewał podczas komunii Ave Maryja. „Ciszę” zagrał na zakończenie na waltorii Gabor Ambrus. Gościem honorowym był radny Urzędu IV dzielnicy Sándor Hledony.

Asia Priszler

W Marianostrze

2011. október 9-én a Szent Kinga kórus, a Kleksiki együtte, és az újpesti Lengyel Iskola 5. osztályos tanulói lengyel-magyar vegyes családdal Márianosztrára kirándult. A magyar és lengyel hívekkel – köztük częstochowai gyalogos zarándokokkal – dugig tömött templomban szentmisén vettek részt, amelyn többek között lengyel énekeket énekeltek magyar szöveggel. Beer Miklós váci püspök a szentbeszédében megemlékezett a lengyel-magyar barátságról. Utána megnézték a kolostort, és megismerkedtek a márianosztrai kolostor újjáépítésének illetve a Mária-kép keletkezésének és csodatevő hatalmának történetével.

9X.2011. r. chór Sw. Kingi, Kleksiki i Rodziny Polsko-Węgierskie oraz uczniowie klasy V z Ujpesztu Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej na Węgrzech pojechaliśmy na pielgrzymkę do Marianostr. Organizatorem był SMP IV dzielnicy. Wyruszyliśmy autokarem o godz. 8.00 i nie nie zapowiadało ładnej pogody. Jednak z uśmiechem na ustach i z nadzieją, że słońce nam się ukaże udaliśmy się do sanktuarium; węgierskiej Częstochowy: a dlaczego? to warto zapoznać się z historią obrazu Matki Boskiej z Marianostr.

1711 roku w Częstochowie wielka radość ogarnęła Paulinów na wiadomość o rozpoczęciu odbudowy klasztoru i kościoła w Marianostr. Wówczas za pośrednictwem sekretarza generała Paulina, ojciec paulin Laszkiri Cyprian

namalował ten obraz, który jest podobieństwem cudownego obrazu z Jasnej Góry. Namalowany obraz miał dar siły i cudowną moc jaką posiadał obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, dlatego nowy gotowy obraz dotknęli do cudownego obrazu.

W 1739 r. stał się cud. Jeden umierający Paulin wyzdrowiał w gnieniu oka. Wiadomość o tym wydarzeniu szybko się rozeszła po okolicach i coraz więcej przybyło tu pielgrzymów. Marianostr na nowo stała się miejscem kultu Marii.

Obraz ten był dwukrotnie koronowany.

Pierwsza koronacja odbyła się 31 sierpnia 1749. r., druga 2. października 1983. r, której dokonał prymas kardynał Laszlo Lekai. Korona ta jest podobna do Świętej korony Węgier. Warto też dodać,

że tutaj zmarł ojciec królowej Polski św. Jadwigi Ludwik Węgierski.

Zajechalismy do Marianostr krótko przed rozpoczęciem mszy św. Kościół nie mógł pomieścić wszystkich pielgrzymów. Nawet przybyła grupa pątników z Częstochowy -pieszo, którą serdecznie powitał biskup z Vac - Beer Miklos. Biskup celebrował mszę św. i wygłosił homilię w której podkreślił przyjaźń polsko -węgierską. Podczas komunii św. chór św. Kingi zaśpiewał 2 pieśni Czarną Madonnę i Barkę. Na szczęście mieliśmy też słowa po węgiersku bo wielu pielgrzymów Węgrów nuciła razem z nami. Pieśni te stały się ulubionymi też dla Węgrów.

W drodze powrotnej zwiedziliśmy w Vac pomnik św. Jadwigi. Już podczas mszy św. zabłysło słońce, uwierzyliśmy w moc obrazu Matki Boskiej, która nam dała dużo ciepła. Wróciliśmy do Budapesztu na 17.00 aby pójść do urn i zagłosować na posłów do polskiego sejmiku.

Polecamy zwiedzić kościół w Marianostr tym bardziej, że ojciec paulin Józef opowie Wam ciekawą jego historię związaną z naszą polską.

Asia Priszler

Festiwalowa nagroda Redakcji Radiowej

A Magyar Rádió fesztiváldíja lengyel programja és szerkesztője, Božena Bogdańska-Szadai részére.

Na odbytych we wrześniu tego roku w Ungvárze XIII Międzynarodowym Festiwalu Twórczości Radiowej i Telewizyjnej reportaż noszący tytuł „Spisko-derencka tożsamość”, przygotowany przez Bożenę Bogdańską-Szadai z redakcji polskiej uzyskał jedną z trzech przyznanych publicznie nagród - nagrodę specjalną, którą 23 września osobiście przekazał laureatce dyrektor „Magyar Rádió” István Jónás. - Gratulujemy!

„Głos Polonii” laureatem prestiżowej nagrody prasowej

A Głos Polonii szerkesztősége fontos sajtódíjat nyert.

Podczas odbywającego się w dniach od 5-12 września w Polsce XIX Światowego Forum Mediów Polonijnych, wśród sześciu tytułów prasy polonijnej z całego świata wyróżnionych przez Stowarzyszenie Prasy Polskiej, prestiżowe wyróżnienie otrzymał kierowany przez Bożenę Bogdańską-Szadai kwartalnik „Głos Polonii”, wydawany przez Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema w Budapeszcie.

W nawiasie informujemy naszych czytelników, że miesięcznik „Polonia Węgierska” nie brał udziału w konkursie, w przeciwnym razie być może też otrzymałby którąś z nagród. - Redakcji GP serdecznie gratulujemy.

Red. PW

W siedzibie „Bema” z Boglarczykami

A Bem J. LKE székházában találkozára került sor a lengyelországi Bogláriak Egyesületének tagjaival a menekültek érkezésének 72. évfordulója alkalmából.

W siedzibie Polskiego Stowarzyszenia Kulturalnego im. J. Bema z inicjatywą jego prezesa Dr. Csúcs Lászlóné Haliny zostało zorganizowane spotkanie przybyłych z Polski Boglarczyków z Polonią, z okazji 72. rocznicy polskiego uchodźstwa na Węgry i wybuchu II wojny światowej.

Mieliśmy okazję po raz kolejny spotkać się z p.p. Felicią Wysocką, Olgą Morawską, Ludmiłą Maszybrocką, Haliną Zdziechowską, Jerzym Kostarczykiem, Tadeuszem Kuczem, Zbigniewem Jakubcem i ich rodzinami.

Tekst i zdjęcie: Barbara Pál

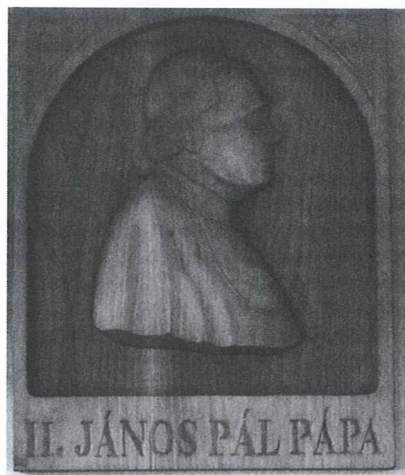

Płaskorzeźba bł. Jana Pawła II w Andrástanyi

2011. október 9-én Ládbesenyő-Andrástanyán szentmisével és koszorúzással egybekötött ünnepség keretében történt meg Boldog II. János Pál pápa domborművének átadása. A dombormű Surányi Bertalan miskolci fafaragó alkotása. Az ünnepségen felszólalt a helyi és a megyei LKÖ elnöke, továbbá Ládbesenyő-Andrástanya polgármestere.

W niedzielę 9 października, popołudniu, w kameralnych warunkach, nastąpiło odsłonięcie płaskorzeźby błogosławionego Jana Pawła II, papieża, na ścianie kaplicy, w polskiej wsi Andrástanya. Organizatorem był miejscowy Samorząd Mniejszości Polskiej w Ládbesenyő.

Program uroczystości rozpoczął się mszą świętą, celebrowaną przez ks. dziekana László Kovácsa z Szendrő. Po zakończeniu jej nastąpiło odsłonięcie i poświęcenie wykonanej w drewnie - i

umieszczonej na zewnętrznej ścianie kaplicy, obok drzwi wejściowych - płaskorzeźby, dzieła miskolckiego drzeworytnika, Betalana Surányiego. Przewod-

nicząca samorządu - Béláné Bubenková przedstawiła drogę życia i działalność bł. Jana Pawła II, poczym przekazała wszystkim obecnym pamiątkowe wizytówki papieża. Przewodnicząca Wojewódzkiego SMP woj. B-A-Z - Andrásné Poros przedstawiła aktualne sprawy i zadania polskiej społeczności, a zwłaszcza zagadnienia związane z Derenkiem, jako nową filią Centrum Polskiej Kultury. Ostatnim przemówieniem było wystąpienie burmistrza Ládbesenyő-Andrástanyi, który zapewnił zebranych o woli miejscowego samorządu terytorialnego zapewniania wsparcia sprawom polonijnym i polskiemu samorządowi.

Na zakończenie uroczystości nastąpiło złożenie wienieców przy płaskorzeźbie.

Tekst i zdjęcie: Dénes Fekete

Prezydent RP pod pomnikiem Katyńskim

Lengyel Köztársaság elnöke, Bronisław Komorowski feleségével, Annával együtt Budapestén megkoszorúzta a Katyni Mártírok Emlékművét.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski wraz z żoną Anną złożył wieniec pod Pomnikiem Męczenników Katynia w Budapeszcie. Akt ten odbył się w obecności ambasadora RP Romana Kowalskiego, wiceprezydenta st.m. Budapesztu Miklósa Csűrősa, burmistrza III dzielnicy Budapesztu oraz przedstawicieli Polonii i węgierskich przyjaciół Polaków i Polski.

Tekst i zdjęcie: Barbara Pál

W pierwszym rzędzie od lewej: z-ca prezydenta m.st. Budapeszt Miklós Csomós, prezydent RP Bronisław Komorowski, burmistrz III dzielnicy Balázs Bús

Powakacyjne posiedzenie OSMP

Október 8-án tartotta az OLKÖ a nyári szünet utáni első ülését 16 képviselő és néhány külsős személy jelenlétében. Az ülés szokás szerint a székházban kezdődött 10 órakor. A napirenden 16 döntésre váró téma szerepelt. Az egyik napirendi pontot – a főszerkesztői állás betöltésére vonatkozót – áttették egy későbbi ülésre. Még így is felmerült a félelem, hogy túl kevés lesz a rendelkezésre álló idő a maradék 15 napirendi pont megvitatására, ugyanis az éppen budapesti látogatáson tartózkodó Bronisław Komorowski elnök úr aznap délután készült megkoszorúzni a Budapest III. kerületi Katyni emlékművet, és a számos képviselő, élükön Csúcs Halina elnök asszonnyal jelen kívánt lenni az eseményen (bizonyos szempontból ez protokolláris kötelezettség is volt). Szerencsére a Lengyel Házzal, mint az OLKÖ intézményére vonatkozó kezdeti hosszabb vitát követően a többi kérdésben sokkal gyorsabban sikerült döntést hozni. Pedig az SZMSZ módosításáról is dönteni kellett, és a teljes módosítás elfogadása előtt külön kellett szavazni az egyes paragrafusokról. Mégis, ez már gyorsabban ment. Így aztán mindenki elköltöztett egy rövid ebédet, és már indulhatott is az Elnök Úrral való találkozóra.

Alább következnek a fontosabb kérdésekben hozott döntések:

- Az Önkormányzat jóváhagyja a Szent Adalbert Egyesület és a Lengyel Ház között fennálló szerződés módosítását (2011/68 határozat)
 - A Lengyel Kulturális Központ telephelyei (a 2011/72 határozat értelmében) az alábbiak:
1103 Budapest, Óhegy utca 11.
1051 Budapest, Nádor u. 34.
3762 Szögliget, Szabadság tér 26.
 - A Lengyel Kulturális Központ igazgatója felhatalmazást kapott a módosított megállapodás aláírására. (2011/73 határozat)
 - Az egyes telephelyek vezetőit a befogadó szervezetek jelölik ki. (2011/74 határozat)
 - A pénzügyi bizottság új tagjának Fullár Gyulát választották Szabó László helyére, aki lemondott tisztségéről. (2011/75 határozat)
 - Az SZMSZ-ben az alábbi, az OLKÖ által alapított intézmények fognak szerepelni:
Magyarországi Lengyeliség Múzeuma és Levéltára
Lengyel Kulturális Központ
Országos Lengyel Iskola
 - Elfogadták az OLKÖ I. féléves pénzügyi beszámolóját az alábbi adatokkal:
OLKÖ összesen: bevétel 52.760 E Ft, kiadás 52.312 E Ft ezen belül:
Lengyel Iskola: bevétel 9.370 E Ft, kiadás 10.234 E Ft
Múzeum és Levéltár: bevétel 4.457 E Ft, kiadás 5.638 E Ft
Kulturális Központ: bevétel 3.514 E Ft, kiadás 4.001 E Ft
 - Az Önkormányzat tudomásul vette Priszler Györgyné Stanisława a Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjra történő jelölését.
 - Az Önkormányzat felterjeszti a polónia Múzeumát és Levéltárát a 2011-ik évi Kisebbségi Díj jelöltjeként.
- A következő testületi ülés november 12-én lesz.

składać wieniec pod pomnikiem Katynskim w III dzielnicy Budapesztu i szereg członków OSMP, z przewodniczącą Haliną Csúcs na czele chciało być tam obecnymi (była to nawet pewnego rodzaju protokolarna potrzeba). Na szczęście po początkowych dłuższych dyskusjach odnoszących się do sprawy Domu Polskiego, jako instytucji OSMP, reszta kwestii została zadecydowana szybciej. Stało się tak, jakkolwiek modyfikowany był Regulamin (SZMSZ) i przed całościowym zatwierdzeniem zmian potrzebne były głosowania częściowe, dotyczące poszczególnych paragrafów. A jednak to poszło już szybko. Dlatego wszyscy mogli jeszcze spożyć po obradach krótki obiad i wybrać się na spotkanie z prezydentem.

A oto decyzje podjęte w ważniejszych sprawach:

- Samorząd wyraża zgodę na modyfikację porozumienia zawartego pomiędzy Stowarzyszeniem pw. św. Wojciecha i Domem Polskim (decyzja nr 68/2011).
- Filie Polskiego Ośrodka Kulturalno-Oświatowego zostały oznaczone następująco (wg decyzji 72/2011):
1103 Budapest, Óhegy utca 11. • Budapest, Nádor u. 34. • Szögliget, Szabadság tér 26
- Dyrektor Polskiego Ośrodka Kulturalno-Oświatowego otrzymał upoważnienie do podpisania załączonego zmodyfikowanego porozumienia (73/2011).
- Kierowników poszczególnych filii wyznaczą przyjmujące je organizacje (74/2011).
- Gyula Fullár został wybrany nowym członkiem Komisji Finansowej, w miejsce rezygnującego z tej funkcji László Szabó (75/2011).
- W Regulaminie Działalności (SZMSZ) instytucje założone przez OSMP figurować będą następująco:
Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii
Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy
Ogólnokrajowa Szkoła Polska
- Przyjęte zostały liczby dotyczące budżetu OSMP i jego instytucji za okres I półrocza b.r. Są one następująco:
OSMP łącznie: wpływy - 52.760 tys. Ft, wydatki 52.312 tys. Ft, w ramach tego:
Szkoła Polska: analogicznie - 9.370 Ft i 10.234 Ft,
Muzeum i Archiwum: - 4.457 Ft i 5.638 Ft,
Centrum Kultury: - 3.514 Ft i 4.001 Ft.
- Samorząd przyjął do wiadomości kandydaturę Stanisławy Priszler Györgyné do nagrody Pro Cultura Minoritatum Hungariae.
- Samorząd zgłosi Muzeum i Archiwum Mniejszości Polskiej jako kandydata do państwowej Nagrody Mniejszościowej 2011. Następne posiedzenie Samorządu odbędzie się 12 listopada.

Konrad SutarSKI

Informacja oświatowa

Informujemy o możliwości zdawania egzaminu państwowego ECL z języka polskiego w Ogólnokształcącej Szkole Polskiej na Węgrzech. Termin zgłoszeń na tegoroczny egzamin grudniowy upływa z dniem 10 listopada. Więcej informacji na stronie internetowej ECL.

Pierwsze powakacyjne posiedzenie Ogólnokrajowego Samorządu Mniejszości Polskiej odbyło się 8 października, w siedzibie samorządu, przy obecności 16 radnych oraz kilku osób zewnętrznych. Rozpoczęło się ono zwyczajowo o godzinie 10. W programie znajdowało się 16 tematów wymagających omówienia. Jeden z nich – dotyczący nominacji na stanowisko redaktora naczelnego – został przesunięty na następne posiedzenie samorządu. Pomimo tego zachodziła obawa, że może być zbyt mało czasu na omówienie pozostałych piętnastu zagadnień, ponieważ tego dnia popołudniu będący właśnie z wizytą na Węgrzech prezydent RP Bronisław Komorowski miał

Ogólnokrajowy Samorząd Mniejszości Polskiej na Węgrzech
na podstawie decyzji nr OLKÖ/H/94/2011.(10.08.) ogłasza

**konkurs na stanowisko
Redaktora Naczelnego miesięcznika „Polonia Węgierska”**

Termin składania wniosków konkursowych: 20 listopada 2011 r.

Ogólnokrajowy Samorząd Mniejszości Polskiej ogłasza konkurs na stanowisko redaktora naczelnego miesięcznika „Polonia Węgierska”.

I. Zadania redaktora naczelnego

- wykonywanie zadań związanych z redagowaniem czasopisma mając na uwadze główne zadania miesięcznika: w pierwszej kolejności informowanie o życiu Polonii, w drugiej zaś kolejności przekazywanie wiadomości z Polski oraz informowanie o Polonii zamieszkającej w innych krajach, przynajmniej w 50 % w języku polskim;
- zapewnienie odpowiedniego poziomu pisma pod względem zawodowym i językowym;
- kwalifikacja otrzymanych rękopisów, przygotowanie ich do druku, lekturowanie oraz w razie potrzeby – tłumaczenie;
- pisanie artykułów odpowiedniej jakości, sporządzanie do nich zdjęć;
- udział w uroczystościach polonijnych zarówno w stolicy, jak i w terenie;
- przygotowywanie wniosków konkursowych oraz ich rozliczanie celem zapewnienia pismu odpowiednich środków finansowych, przygotowywanie budżetu, dbałość o wydawalność pisma, utrzymanie kontaktów i przygotowywanie umów z autorami artykułów;

II. Czas trwania umowy redaktora naczelnego

Umowa opiewa na czas określony, na trzy (3) lata, początek: 1 stycznia 2012 roku. Ogłaszający konkurs dokonuje rocznej oceny pracy redaktora naczelnego. Okres próbnny: 3 miesiące.

III. Wymogi konkursowe

- odpowiednie doświadczenie dziennikarskie i redakcyjne w piśmie odpowiadającym profilowi miesięcznika;
- wysoki poziom znajomości literackiego języka polskiego i węgierskiego;
- znajomość historii, kultury i dzisiejszego życia węgierskiej Polonii oraz znajomość historii, kultury i dzisiejszego życia Polski i Węgier;
- znajomość obsługi komputera potrzebna do wykonania pracy, znajomość techniki i typografii, doświadczenie w zakresie obróbki rękopisów.

IV. Dokumenty, które należy dołączyć do wniosku konkursowego

- wyobrażenia dotyczące miesięcznika, materiał konkursowy zawierający fachową koncepcję;
- życiorys zawodowy, kopia dokumentu poświadczająca ukończenie wyższej uczelni;
- spis publikacji.

V. Porządek rozstrzygnięcia wniosku konkursowego

Złożone wnioski konkursowe ocenia Komisja Kultury Ogólnokrajowego Samorządu Mniejszości Polskiej.

Oceny wniosków dokonuje Ogólnokrajowy Samorząd Mniejszości Polskiej na Posiedzeniu Plenarnym na podstawie propozycji Komisji Kultury w prawdopodobnym czasie do 5 grudnia. Redaktora naczelnego mianuje Zgromadzenie Radnych na Posiedzeniu Plenarnym.

Osoby, które zgłosiły wnioski konkursowe, o decyzji zostaną poinformowane pisemnie.

VI. Sposób przystąpienia do konkursu, miejsce i termin:

Termin nadsyłania wniosków konkursowych: 20 listopada 2011 roku.

Wnioski konkursowe należy nadsyłać drogą pocztową na adres biura Ogólnokrajowego Samorządu Mniejszości Polskiej (1102 Budapest, Állomás utca 10.) oraz pocztą elektroniczną – e-mail. Na kopercie i w e-mailu prosimy zaznaczyć: „Wniosek konkursowy na stanowisko redaktora naczelnego miesięcznika „Polonia Węgierska”.

VII. Dodatkowych informacji w sprawie składania wniosków udziela:

Erzsébet Podlussány – kierownik biura Ogólnokrajowego Samorządu Mniejszości Polskiej. Telefon: (36 1) 261 1798, (36 1) 260 7298, fax: (36 1) 909 2856, e-mail: olko@polonia.hu

Budapest, 12 października 2011 r.

Dr. Csúcs Lászlóné
przewodnicząca

Az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat
OLKÖ/H/94/2011.(10.08.) számú közgyűlési határozata alapján

**pályázatot hirdet
a Polonia Węgierska (Magyarországi Lengyelek Havi Lapja)
főszerkesztői feladatainak ellátására**

Benyújtási határidő: 2011. november 20.

Az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat pályázatot hirdet a tulajdonában álló Polonia Węgierska (Magyarországi Lengyelek Havi Lapja) főszerkesztői feladatainak ellátására.

I. A főszerkesztő feladatai

- a lap szerkesztésével összefüggő feladatok végrehajtása a lap eredeti céljának szem előtt tartásával: tájékoztatás elsősorban a magyarországi lengyelség életéről, másodsorban lengyelországi hírek és tudósítás a világ országában élő lengyelekről minimum 50%-ban lengyel nyelven;
- a lap szakmai és nyelvi színvonalának biztosítása;
- a beérkezett kéziratok rangsorolása, megjelenítésre való előkészítése, lektorálta, szükség esetén fordítása;
- megfelelő színvonalú cikkek írása, ehhez kapcsolódó fényképek készítése,
- részvétel a lengyelség rendezvényein, vidéken és a fővárosban egyaránt;
- a lapkiadás anyagi hátterének biztosítása érdekében pályázatírás és –elszámolás, költségvetés készítés, likviditás folyamatos figyelése, cikkírókkal való kapcsolattartás, velük történő szerződések előkészítése.

II. A főszerkesztői megbízások időtartama

A megbízás határozott időre, három (3) évre szól, kezdete 2012. január 1.

A pályázat kiírója évente értékeli a főszerkesztő tevékenységét. Próbaidőszak: 3 hónap.

III. Pályázati feltételek

- a havilap profiljának megfelelő újságírói és szerkesztői gyakorlat;
- a lengyel és magyar irodalmi nyelv magas szintű ismerete;
- a magyarországi lengyelség történetének, kultúrájának és mai életének, valamint Lengyelország, Magyarország történelmének, kultúrájának és mai életének ismerete;
- a tevékenységhez szükséges számítógépes ismeret, műszaki és tipográfiai ismeretek, a kézirat előkészítésében szerzett gyakorlat;

IV. A pályázat részeként benyújtandó dokumentumok

- a havilappal kapcsolatos elképzelések, szakmai koncepciót tartalmazó pályázati anyag;
- szakmai önéletrajz, felsőfokú végzettséget igazoló dokumentumok másolatai;
- publikációs jegyzék;

V. A pályázat elbírálásának rendje:

A benyújtott pályázatokat az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat Kulturális Bizottsága értékeli.

A pályázatot az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat Közgyűlése előreláthatólag 2011. december 5-ig bírálja el a Kulturális Bizottság javaslata alapján.

A főszerkesztőt az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat Közgyűlése nevezi ki.

A pályázati eljárás eredményéről a pályázók írásban tájékoztatást kapnak.

VI. A pályázat benyújtásának módja, helye és határideje:

A pályázat beérkezésének határideje: 2011. november 20.

A pályázatot postal úton az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat Hivatala címére történő megküldésével (1102 Budapest, Állomás utca 10.) és elektronikus úton a e-mail címre kell benyújtani. Kérjük a borítékon és e-mailen feltüntetni „Pályázat a Polonia Węgierska (Magyarországi Lengyelek Havi Lapja) főszerkesztői feladatainak ellátására”.

VII. A pályázat ügyében felvilágosítást ad

Az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat Hivatala, Podlussány Erzsébet hivatalvezető, Telefon: (36 1) 261 1798, (36 1) 260 7298, fax: (36 1) 909 2856, e-mail: olko@polonia.hu

Budapest, 2011. október 12.

dr. Csúcs Lászlóné
elnök

Polak Węgier, dwa bratanki...w Parkanach

Lengyel-magyar két jó barát ... Párkányban is: Már a megelőző években gyarapodtak a kisvárosban a lengyel vonatkozású szobrok, emléktáblák, és ennek eredményeként létrejött egy lengyel emlékpark. Most pedig – folytatásaként – első alkalommal rendezték meg a Magyar-Lengyel Kulturális Napokat. A kétnapos rendezvény gazdag programmal várta a látogatókat. Fényképiállítás Krakkóról, könyvismertető, koszorúzási ünnepség, gálaest a művelődési házban a Szent Kinga kórus nagyszerű fellépésével, a helyi zeneiskola növendékeinek koncertjével, más kórusokkal és néptánc-együttesekkel. A rendezvény művészeti eseményé vált, amely tovább erősítette a lengyel-magyar kapcsolatokat a magyar anyaországtól elszakadt területen is, és amely hagyományteremtő szándékkal jött létre: jövőre várható a folytatása.

Pod takim właśnie tytułem zostały urządzone ostatnio, 9-10 września, w Parkanach (Stúrovo na Słowacji, naprzeciw Esztergomu), I Węgiersko-Polskie Dni Kultury. Działające w tym okręgu Regionalne Stowarzyszenie Krajoznawcze LIMES-ANAVUM ustanowiło w 2008 roku, w jednym z centralnych punktów miasta okazały, konny posąg króla Jana III Sobieskiego, z okazji 325

Męczeństwa, któremu miasto w dużej mierze zawdzięcza uzyskanie odpowiednich sum na realizację rzeźbiarskiego przedsięwzięcia i który zginął 10 kwietnia w pamiętnej prezydenckiej katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem. Na tym samym pagórku została poza tym obok usytuowana - 1 września ubiegłego roku - tablica pamięci polskich uchodźców II wojny światowej, dla których utworzony został w tym niewielkim mieście, w 1939 roku, jeden z obozów uchodźczych. W rezultacie powstał w miasteczku Park Pamięci, często teraz odwiedzany także przez polskich turystów. Węgiersko-Polskie Dni Kultury stanowią, w węgierskich kręgach na Słowacji (na dawniejszych Górnych Węgrzech), niejako kontynuację owych historycznych dziejów.

Program rozpoczął się w auli hotelu Thermal wystawą fotograficzną

„Oblicza Krakowa”, otrzymaną z budapesteńskiego Instytutu Środkowo-europejskiego. Wprowadzenia do niej oraz otwarcia dokonał dyrektor Muzeum Węgierskiej Polonii – dr Konrad Sutarski. Pokazna liczba gości wyraziła zainteresowanie wartościami tego przepięknego miasta. Po otwarciu wystawy nastąpiła prezentacja tomu autorstwa Konrada Sutarskiego i László Démonkosa: „Megőrzésre átvéve” (Przejęte w opiekę) o węgierskiej pamięci polskiego Spisza i

polskiej Orawy. Książka przedstawiona została przez Sutarskiego, a jej fragmenty odczytał aktor węgierskiego Teatru w Komarno - Mátyás Dráfi. Książka wzbudziła wielkie zainteresowanie. Była ona w tych stronach nieznana, a także niewiele osób spośród miejscowych Węgrów znało dzieje Spisza i Orawy. Druga zaprezentowana książka: „Przeszłość i przyszłość Środkowej Europy”, poświęcona pamięci Andrzeja Przewoźnika stanowiła zbiór materiałów międzynarodowej konferencji, która odbyła się w 2008 roku. Jej wartości zostały słuchaczom przybliżone przez przedstawiciela węgierskiego MSZ - Ádáma Szesztayego oraz redaktora i wydawcę a jednocześnie historyka - Istvána Zomboriego.

Dnia następnego nastąpiło złożenie wieńców u stóp pomnika Sobieskiego i przy tablicach Przewoźnika oraz uchodźców, następnie zaś rozpoczął się uroczysty wieczór w miejscowym Domu Kultury. Przemówienie o wspólnocie węgiersko-polskich dziejów wygłosił pisarz-historyk, poeta, znawca spraw polskich - dr István Kovács. Gościnnie wystąpił też polonijny Chór „Świętej Kingi” z Budapesztu, odnosząc duży sukces dzięki zaprezentowanemu wysokiemu poziomowi wykonawczemu, nagradzanemu wielokrotnie rzesistymi oklaskami. Zaprezentowali się następnie artyści miejscowi: uzdolnieni uczniowie Szkoły Muzycznej, którzy wykonali kilka utworów fortepianowych Fryderyka Chopina oraz Franciszka Liszta, wystąpił chór „Stila Pectus”, a po nich tancerze zespołów „Bokrétá” oraz „Vasvirág” z pobliskiej miejscowości Kéménd, pokazując tańce z okolic rzeki Garam.

Dni Kultury stały się wydarzeniem artystycznym, które jeszcze bardziej zbliżyło do siebie Polaków i tę część narodu węgierskiego, która zrzędzeniem historycznego losu znalazła się poza granicami ojczyzny. Impreza będzie kontynuowana i w przyszłości.

Daniel Erzsébet
prezes Regionalnego Stowarzyszenia

Konkurs fotografii dygitalnej – 2012

Instytut Węgierskiej Kultury i Lektorat Sztuk Plastycznych (Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus) w Budapeszcie ogłasza narodowościowy konkurs fotograficzny pt. „Przeszłość i teraźniejszość narodowości”, w trzech kategoriach: fotografii dokumentalnej, artystycznej oraz reportażowej. Termin nadsyłania prac: 30 grudnia 2011.

Dalsze, szczegółowsze informacje:

MMIKL, 1011 Budapest, Corvin tér 8.

Lukács Mária, Halász Katalin, tel.: (1) 225-6043, fax: (1) 225-6041, e-mail: lukacsm@mmikl.hu, halasz@mmikl.hu

Materiały informacyjne konkursowej można ściągać ze strony www.mmikl.hu

A budapesti Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus nemzetiségi fotópályázatot hirdet „Nemzetiségeink múltja és jelene” címmel, dokumentumfotó, művészfotó és riportfotó kategóriában. A pályaművek beküldési határideje 2011. december 30.

További részletek és felvilágosítás:

MMIKL, 1011 Budapest, Corvin tér 8.

Lukács Mária, Halász Katalin, tel.: (1) 225-6043, fax: (1) 225-6041, e-mail: lukacsm@mmikl.hu, halasz@mmikl.hu

A pályázatra vonatkozó adatokat a www.mmikl.hu oldalról is le lehet tölteni.

Niezapomniana wycieczka

A Bem Egyesület Lengyelországi kirándulást szervezett, melynek során a csoport tagjai ellátogattak Przemyslbé, Zamośćba, Jarosławba. Önmagában már ez elegendő lett volna ahhoz, hogy ne szokványos legyen a kirándulás, de a szerző számára Kalków meglátogatása tette feledhetetlenné. Kalków záróköpely. Hihetetlen, hogy egyetlen ember kezdeményezéséből, hitéből, akaratából mi minden nem nőtt ki a földből 28 év alatt, aminek meglátogatására nem elegendő 1 nap! Milyen jó, hogy vannak közöttünk emberek, akik tehetségüket, hitüket jó szolgálatba állítják. Felismerjük nagyságukat? Támogatjuk őket kellőképpen?

Ci, którzy budowali owo „imperium” myśleli o wszystkich i o wszystkim: jednocześnie o dorosłych i o dzieciach, lecz przede wszystkim o ludziach słabych i pokrzywdzonych przez los. Osoby starsze i niesprawne fizycznie otrzymały niedawno piękny dom w wybudowanych dla nich nowych budynkach. Oczywiście do tego potrzebna już była pomoc z zewnątrz. Domy powstały dzięki funduszom uzyskanym w drodze konkursu, natomiast opiekę nad osobami starszymi i chorymi sprawują siostry zakonne ze Zgromadzenia Niepokalanej Dziewicy Maryi.

Odprawiając drogę krzyżową myślałam sobie, jak dobrze, że są wśród nas osoby, które swoim talentem i wiarą służą dobrej sprawie: wychowują dzieci, zagubionych sprowadzają na dobrą drogę, jak np. robi to brat Csaba Bőjte na Węgrzech, czy też opiekują się osobami w podeszłym wieku, potrzebującymi, czym w Polsce zajmuje się brat Czesław, że wymienię tylko te dwa przykłady. A co robimy my, pozostali ludzie? Czy doceniamy ich wielkość? Czy wspomagamy ich w odpowiedni sposób? Czy zauważamy wśród nas osoby potrzebujące? Pomagamy im? W codziennym pośpiechu w jakim żyjemy, może nie zaszkodziłoby czasem zastanowić się nad tym i też coś zrobić.

Erzsébet Podlussány
Fordítás: ESR

Wycieczka, którą ostatnio zorganizowało Stowarzyszenie im. J. Bema była bardzo udana. Było wszystko, co potrzebne jest, aby wycieczkę uznać za udaną: dobre towarzystwo, ładna pogoda, bogaty program, dobry przewodnik, piękne krajobrazy, miasta, smaczne potrawy. Dobrze było widzieć jak odnawiane są, jak pięknieją stare historyczne miasta, które zwiedziliśmy: Przemysł, Zamość, Jarosław. Spacerując uliczkami tych galicyjskich miast z okresu monarchii przyjemnie było też słuchać wspomnień związanych z Węgrami. Podziękowania zatem dla organizatorów: Eugeniusza Korka i Małgorzaty Végh oraz dla Hanny Bóroné Hasznos, - tej ostatniej za bezinteresowne podjęcie się roli tłumacza.

Dlaczego ta wycieczka pozostanie niezapomniana? Główny powód jest jeszcze jeden - Kalków. Nie wiedziałam, że w ogóle takie miejsce istnieje i myślę, inni uczestnicy wycieczki także nie.

Niewiarygodne, do czego zdolna jest wiara i upór choćby jednego tylko czło-

wieka. 28 lat temu pewien ksiądz, Czesław Wala bez wiedzy władz - gdyż z pewnością nie otrzymałby zezwolenia - rozpoczął budowę miejsca pielgrzymko-

wego. Budowę rozpoczął sam, ale ciągle dochodzili także inni chętni do pomocy ludzie. Trudno byłoby opisać to wszystko co można już teraz w tym miejscu znaleźć, proponuję raczej wybrać się tam na pielgrzymkę, ale nie na jeden dzień, gdyż jeden dzień to zbyt mało, aby wszystko zwiedzić i zobaczyć.

W Jarosławiu u sióstr benedyktynek

A budapesti polonia tagjai az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület és a szentendrei Szent Korona Társaság tagjaival együtt lengyelországi kirándulásra utaztak. Ennek keretében részt vettek a jaroslawi bencés zárdában tartott évfordulós ünnepségeken annak kapcsán, hogy 400 éve alapították a kolostort, és 300 éve fogadta látogatóként az éveikig a környéken tartózkodó II. Rákóczi Ferenc fejedelmet.

Wspólnie z Polsko-Węgierskim Stowarzyszeniem Kulturalnym z Érdü, oraz Bractwem Świętej Korony z Szentendre uczestniczyliśmy my - trochę budapeszteńskiej Polonii - w uroczystościach związanych z jubileuszem 400-lecia istnienia Jarosławskiego Opactwa Sióstr Benedyktynek oraz 300. rocznicy pobytu w Opactwie księcia Franciszka II Rakoczego. Wydarzenia te miały miejsce 17 i 18 września w Jarosławiu. Uroczystości poprowadził ks. Marek Pieńkowski, gospodarz Opactwa, a rozpoczęły się one odegraniem przez Jarosławską Orkiestrę Dętą „Laudate Dominum” hymnów obu krajów. Złożone zostały wieńce pod pomnikiem Przyjaźni Polsko-Węgierskiej i Kopijnikiem ku czci mjr Leona Czechowskiego, który walczył pod rozkazami generała Józefa Bema na Węgrzech.

W jarosławskim Opactwie, gdzie umieszczona jest tablica poświęcona księciu

Franciszce II Rakoczemu, który parę lat przebywał w Polsce w tych okolicach, delegacje złożyły kwiaty i pod tą tablicą. Dalszą częścią programu była uroczysta polsko-

-węgierska msza święta w kościele św. Mikołaja i Stanisława bpa, pod przewodnictwem ks. infułata Stanisława Maca, podczas której homilię wygłosił w języku polskim i węgierskim ks. Leszek Kryza Schr, obecnie dyrektor Zespołu Pomocy Kościołowi na Wschodzie przy Sekretariacie Konferencji Episkopatu Polski.

Po południu spotkaliśmy się z benedyktynek o. Leonem Knabitem OSB z Tyńca. Obchody zakończył koncert organowo-wokalny w wykonaniu Bernarda Sawickiego OSB - organy i Benedykta Czaji OSB - baryton z Tyńca.

Będąc w Polsce zwiedziliśmy jeszcze zamek w Łańcutcie, zamek i park w Krasieczynie, Kalwarię Paclawską z Sanktuarium Męki Pańskiej i Matki Bożej Kalwaryjskiej, zabytki Jarosławia, weszliśmy na Kopiec Tatarski w Przemysłu, oraz oddaliśmy hołd żołnierzom armii austro-węgierskiej, poległym w obronie przemyskiej twierdzy.

Tekst i zdjęcie: Barbara Pál

Derenczanie gościli na Podhalu

Derenki leszármazottak 80 fős csoportja látogatott őseik szülőföldjére, immár 5. alkalommal. Újból találkoztak a számukra oly fontos emberekkel - Jadwiga Plucińską, aki tudatosította bennük származásukat, Jan Byrski atyával, aki lekipásztori tevékenysége részének tekinti a derenciek istápolását, továbbá Białka Tatrzńska előjáróival. A csoport tagjai között ott voltak az érintett LKÖ tagjai továbbá a Polska Drenka asszonykórus is, amely a csoport ünnepélyes fogadtatása során - a „Bialcanie” zenekarral és a „Mali Bialcanie” ének- és tánc-együttessel közösen - műsort adott. Az ünnepségen egyúttal bemutatott két, Lengyelországban frissen kiadott könyvet, amelyek témája Derenkhez kötődött. A csoport tagjai ezen túlmenően emlékezetes programokon is részt vettek - ellátogattak Krakóba és Zakopanę, jártak a Dunajec fölött magasodó Niedzica várán, hajókiránduláson vettek részt Czorsztyni víztározón.

Ponownie przyjechali do Ojczyzny swoich przodków, odwiedzili tym razem Kraków, byli na zamku Dunajec w Niedzicy, w Zakopanem i pływali statkiem po Zbiorniku Czorsztynskim. Niektórzy przybyli z daleka, jak Remias Zsolt i Kristina z dziećmi, - aż z Australii!

Uroczyste spotkanie w Białce Tatrzńskiej odbyło się z udziałem starosty powiatu tatrzńskiego, wójta Gminy Bukowiny Tatrzńskiej - Stanisława Łukaszczyka, wiceprzewodniczącego Rady Powiatu i zarazem prezesa Związku Polskiego Spisza - Jana Budza, członka Rady - Tadeusza Piszczka. Niezwykle ciepło powitany został proboszcz parafii białczańskiej - ks. Jan Byrski, który przybył w towarzystwie ks. Mieczysława Szlagi, wikarego parafii. Ks. Jan Byrski znany jest dobrze derenczanom z wizyt w Derenku, jak i goszczenia w kościele na uroczystości odprawianych tam mszach świętych. Derenczanom zawoził w ofierze od swoich parafian obrazy Miłosierdzia Bożego i podczas ostatniego tegorocznego wyjazdu obraz bł. Jana Pawła II. Dlatego zapisał się w ich pamięci z jak najlepszej strony, opieki duchowej, jak sami to podkreślają. Na spotkanie przyjechała z Krakowa Jadwiga Plucińska, która to swoją konsekwencją i badaniami na Węgrzech uświadomiła derenczanom ich podhalańskie i spiskie korzenie.

Niestety nie mógł przybyć oczekiwany dr Janusz Kamocki, przesłał on jednakże derenczanom życzenia udanego pobytu w ziemi przodków.

Na czele ponad 80-osobowej grupy derenczan przybyła przewodnicząca Polskiego Samorządu Wojewódzkiego woj. BAZ - Poros Andrásné Jolán, która przedstawiła członków tegoż Samorządu i powiedziała wzruszona: - „Niektórzy badacze, jak dr Janusz Kamocki, Jadwiga Plucińska, udowodnili, skąd my pochodzimy, dlatego czujemy się tu jak w domu. Cieszymy się, że co roku jak przyjeżdżamy, że witają nas przedstawiciele miejscowych władz samorządowych: starosta, wójt Białki Tatrzńskiej, proboszcz tutejszej parafii, dziękujemy, że za nas się modlą, potrzebujemy związków z krajem przodków.”

Nie mniej wzruszony starosta Andrzej Gąsienica-Makowski powiedział witając gości: - „Moi Kochani, cieszymy się, że przyjechaliście po raz kolejny w Tatry, do gniazd swoich ojców, wróciliście jak orły, żeby napić się miłości do gór, tradycji, by umocnić siły. Życzę wam pogody ducha, dużo radości. Ja też byłem dwa tygodnie temu na Węgrzech, jeszcze czuję ten wypoczynek w sobie. Musimy się spotykać, bo to buduje związki, a tym bardziej kiedy wasze korzenie są na tej ziemi, to wręcz konieczne, żeby się wzajemnie ubogacać. Dziękuję koledze Janowi Budzowi za prowadzenie tego

partnerstwa, on jest ambasadorem waszej sprawy u nas.”

Podczas spotkania zaprezentowane zostały dwie pierwsze, wydane w Polsce, książki poświęcone derenczanom. Jedna zawierała zbiór relacji z wzajemnych odwiedzin oraz pobytu w Derenku i w Białce Tatrzńskiej, druga natomiast - Jadwigi Plucińskiej - opowiada historię wędrowki Świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza, patronów parafii, z Białki Tatrzńskiej do Derenku. Wystąpił zespół z Emőd-Istvánmajor - „Polska Drenka”, grała muzyka „Bialcanie”, tańczyli i śpiewali „Mali Bialcanie”, z programem przygotowanym przez Teresę i Stanisława Remiaszów.

W niedzielnej mszy św. ciepło powitał derenczan ks. Jan Byrski, śpiewała „Schola” z parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Janowicach, grała muzyka „Bialcanie”. - Derenczanie zachowali świętość polskiego pochodzenia i mimo upływu prawie trzystu lat posługują się polską mową. „Duża grupa osadników musiała pochodzić z ówczesnej parafii Białka, skoro za patronów tamtejszej parafii derenczanie obrali św. Apostołów Szymona i Judę Tadeusza - mówił ks. Jan Byrski. - Przekazaliśmy naszym rodakom 24 lipca obraz bł. Jana Pawła II, goście z Węgier są u nas po raz piąty, zwiedzili zamek w Niedzicy, pływali po zalewie czorsztynskim, teraz gościmy ich białczańskiej świątyni i razem z nimi i za nich modlimy się do miłosiernego Boga, za wstawiennictwem naszych świętych Apostołów.” Derenczanie odwiedzili się za przyjęcie i zaśpiewali przed ołtarzem pieśni maryjne, także w gwarze derenckiej, ku wzruszeniu parafian.

Pobyt derenczan i całą logistykę ich pobytu w kraju przygotowali i prowadzili Anna oraz Józef Remiaszowie z Białki Tatrzńskiej.

Tekst i zdjęcie: Ryszard M. Remiszewski

c.d. ze strony 8.

w roku ubiegłym koncert z okazji Dnia Niepodległości, z udziałem Sylvi Kókai, odbył się w sali koncertowej Óbudai Társaskör. Przez wiele lat specjalnością SMP były – urządzane do 2004 r. razem z „Bemem”, a potem jeszcze dwukrotnie – Spotkania Wielkanocne „przy jajeczku”, mające miejsce w dzielnicowym Młodzieżowym Domu Kultury. Rok rocznie odbywają się – rozpoczęte jeszcze w I cyklu wyborczym – wycieczki i pielgrzymki do Polski. Jest to głównie Polska południowa: „Śladami papieża”, „św. Kingi”, „św. Jadwigi”, a także wspólne wyjazdy podejmowane na Węgrzech, jak do Pannónhalmy, Esztergomu (w roku oddania do użytku odnowionego mostu), bądź do Egeru. Ważnym rodzajem działalności są (przynajmniej) comiesięczne spotkania językowe (kiedy nawet Węgrzy muszą mówić po polsku), istniejące od pierwszego roku pracy Samorządu. SMP udziela w każdym roku pomocy finansowej Kościołowi Polskiemu, Stowarzyszeniu im. Bema, a w ostatnim czasie także Stowarzyszeniu pw. św. Wojciecha oraz chórowi św. Kingi. Jako ważną ciekawostkę

warto podać, że samorząd polski, wraz z pozostałymi dzielnicowymi samorządami mniejszościowymi utworzył działający od pierwszego cyklu wyborczego dzielnicowy Okrągły Stół Mniejszościowy.

Zasłużeni działacze

Aldona Héji – mgr inżynier mechanik energetyk. Urodzona w Polsce, od 1960 r. żyje na Węgrzech. Była prezes PSK im. J. Bema. Pierwsza, trzykrotnie przewodnicząca PSK XIII dzielnicy (1998-2010).

Alicja (Korupczyńska) Nagy – filolog polonijny i dziennikarka. Urodzona w Polsce, od 1976 r. żyje na Węgrzech. Była, dwukrotnie prezes PSK im. J. Bema. Członkini PSK i przewodnicząca jego Komisji Kultury w latach 1998-2010. Obecnie, od 2010, przewodnicząca tego samorządu.

Dr Andrzej Jerger – urodzony na Węgrzech, lekarz medycyny. Członek samorządu dzielnicowego i jego wiceprzewodniczący w latach 1998-2010.

Inni ważniejsi działacze: Miklós Kossinszky, Maryla Filó Jánosné.

*Opracował: Konrad Sutarski,
(na podstawie konsultacji z
A. Nagy i A. Héji)*

Setna rocznica urodzin Miłosza na Węgrzech

Milosz 100. születésnapját azonban nemcsak Lengyelországhon, hanem Magyarországon is kitüntetett figyelem övezte – összefüggésben a közös európai ünnös elnökséggel. Szeptember 8-án a Budapest Caféban Szeptember 15-én a Lengyel Intézetben zajlott „A lengyel irodalom története” című könyv bemutatója. Szeptember 19-én a budapesti Idegennyelvű Könyvtárban nyílt meg „Czesław Miłosz 1911-2004” címmel egy témakörökre bontott nagyon érdekes kiállítás. Szeptember 23-án ugyanitt volt az „Európa Család” című könyv bemutatója. A legjelentősebb rendezvény az október 11-én a Petőfi Irodalmi Múzeumban megrendezett nemzetközi Miłosz-konferencia volt a Lengyel Intézet szervezésében, amelyen a kulturális, irodalmi közélet számos neves személyisége vett részt Magyarországról, Lengyelországból és Litvániából. A „Nagyvilág” októberi száma Miłosz szám volt, ezen túlmeően két kiadó is megjelentetett egy-egy Miłosz kötetet.

Obecny rok – setna rocznica urodzin wielkiego polskiego Noblisty jest ogłoszony Rokiem Miłosza w Polsce, ale czczony w sposób szczególnie również w kraju naszego zamieszkania na Węgrzech, do czego przyczyniła się i prezydencja obu naszych krajów w Unii Europejskiej – Węgier do 30 czerwca i Polski od 1 lipca do końca tego roku. Program obchodów Roku Czesława Miłosza na Węgrzech jest rzeczywiście imponujący i z całą pewnością przybliży polskiego Noblistę nie tylko tutejszej Polonii, ale i węgierskiemu społeczeństwu.

8 września, w ramach Festiwalu Sztuki Współczesnej, w Cafe Budapest odbyła się premiera polsko-węgierskiego spektaklu muzyczno-literackiego pt. „Głosów,

co ledwie są i już giną...”. Jest to próba przekładu poezji i prozy Czesława Miłosza na język węgierskiej muzyki współczesnej, której autorem jest znany węgierski kompozytor i muzyk, Albert Markos. Jest to wspaniała i niezwykle

ciekawa produkcja i dlatego polecam ją wszystkim miłośnikom nie tylko twórczości Miłosza.

15 września, w Instytucie Polskim, odbyła się prezentacja „Historii literatury polskiej” po węgiersku, w tłumaczeniu Zsuzsy Mihályi, a wydanej przez wydawnictwo Attraktor. Prezentacji książki dokonali: Lajos Pálfalvi oraz László Márton.

19 września w Bibliotece języków Obcych w Budapeszcie otwarta została wystawa „Czesław Miłosz 1911-2004”, przygotowana przez Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie wg scenariusza Andrzeja Franaszka, autora dużej biografii Czesława Miłosza. Ta niezwykle ciekawa wystawa zorganizowana przez i Bibliotekę Języków Obcych w Budapeszcie z całą pewnością przybliżyła widzom naszego wielkiego poetę i zachęciła do głębszego poznania jego wielobarwnego dorobku literackiego.

23 września, znów w Bibliotece Języków Obcych w Budapeszcie książkę

„Lajos Pálfalvi, József Takáts oraz Sándor Mészáros.

Jednym z najważniejszych wydarzeń Roku Miłosza na Węgrzech była zorganizowana w Muzeum Literatury im. Sándora Petőfiiego w Budapeszcie międzynarodowa konferencja, zatytułowana „Środkowoeuropejska tożsamość Czesława Miłosza i jego miejsce w kulturze europejskiej”. Odbyła się ona 11 października. Organizatorami byli: Instytut Polski w Budapeszcie, Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie i Muzeum Literatury im. Sándora Petőfiiego w Budapeszcie, a honorowy patronat objęli: Ambasador Rzeczypospolitej RP Roman Kowalski i Ambasador Republiki Litewskiej w Republice Węgierskiej Renatas Juska. W konferencji tej wzięło udział 15 prelegentów z Węgier, Polski oraz z Litwy.

Wspomnę jeszcze, że w wydawnictwie Nagyvilág Ukazała się „Metafizyczna pauza”, natomiast w wydawnictwie Europa wznowiony został zbiór pt. „Zniewolony umysł”. Ponadto cały październikowy miesięcznik literacki „Nagyvilág” w całości został poświęcony Czesławowi Miłoszowi.

Jak z tego przeglądu wynika naprawdę nie trzeba wyjeżdżać do Polski, aby godnie uczcić setną rocznicę urodzin naszego Noblisty, za co należą się słowa uznania i Węgrom i wszystkim polskim instytucjom, wspierającym obchody na Węgrzech.

(Akor)

Witaj Szkoło!

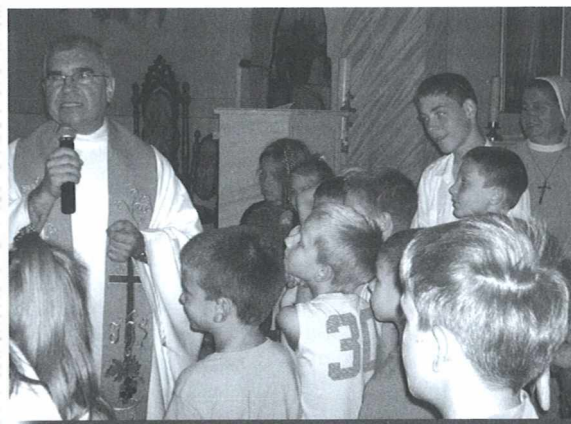
Szeptemberben az Országos Lengyel Iskolában is elkezdődött a tanév. A szentmisével egybekötött ünnepélyes tanévnyitó szeptember 4-én zajlott. A tanítás minden helyen elindult, ahol korábban már volt kihelyezett tagozat, sőt, Tatabányán új részleg nyílt.

Wrzesień dla wszystkich uczniów i ich rodziców jest miesiącem przełomowym. Koniec wakacji, początek roku szkolnego, powrót do szkoły, do swojej klasy, kolegów, koleżanek, a dla najmłodszych pierwszoklasistów pierwsze spotkanie ze szkołą. Pora zaplanować obowiązki, lekcje, dodatkowe zajęcia na cały długi rok szkolny. Uczniowie powracają do swych szkół – nie tylko węgierskich, ale także do naszej szkoły, aby kontynuować naukę języka polskiego.

W tym roku uroczystość otwarcia roku szkolnego 2011/2012 w Ogólnokrajowej Szkole Polskiej odbyła się w niedzielę 4 września mszą świętą w Kościele Polskim. Mszę, w intencji licznie zgromadzonych uczniów i nauczycieli celebrował ks. proboszcz Karol Kozłowski,

który udzielił uczniom i nauczycielom błogosławieństwa, a także poświęcił książki i tornistry.

Po mszy, tym razem już w Domu Polskim dyrektor Szkoły Ewa Ślaba Rónay w oficjalnym wystąpieniu poinformowała o planach Szkoły na najbliższy rok szkolny, a także poinformowała, że nauka języka polskiego kontynuowana będzie w tych samych miastach, gdzie do tej pory oraz, że otwarto nowy oddział w Tatabányi. Następnie z miłymi słowami i życzeniami pomysłowej nauki zwrócili się do uczniów zaproszeni

Ewa Ślaba Rónay
Dyrektor OSP

Nasza Ogólnokrajowa Szkoła Polska w Csór

Az Országos Lengyel Iskola csóri tagozata tanulóinak élménybeszámolójából megtudhatjuk, hogy a 2006-ban alapított tagozat egyre nagyobb sikerrel működik. A lengyel tanulókat még a magyar gyerekek körében is vonzónak találják, ami a lengyel iskola tanulóira vár: kirándulások más tagiskolákba, balatoni táborokba, vagy akár Lengyelországba. A csereudulések révén olyan jó kapcsolat alakult ki Csór és a lengyelországi Czernichów között, hogy idén szeptemberben barátsági és együttműködési szerződés aláírására került sor a két település között. Az ünnepségen az iskola tanulóinak alkalmuk nyílt, hogy megmutassák lengyel nyelvtudásukat, és nem hoztak szégyent tanítónőjükre.

Dawno, dawno temu..., a więc zaczęło się jak w bajce, a dokładnie w 2006 roku, jednej Polce mieszkającej w wiosce Csór strzeliło do głowy, aby w tej małej węgierskiej miejscowości założyć szkołę polską. Myśl ta zyskała poparcie Ewy Ronay - dyrektorki Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej na Węgrzech i tak powstał w Csór nowy Oddział Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej. Nie wszyscy podzielali zapał nauczycielki Lucyny Światłoń-Szabados, ale z czasem przekonali się, że tego „egzotycznego” dla Węgrów języka, można się nauczyć. Ponieważ nasze zajęcia odbywają się w budynku węgierskiej Szkoły Podstawowej w Csór, uczniowie węgierscy z zazdrością patrzyli, jak ich koledzy uczęszczający na lekcje języka polskiego, co roku wyjeżdżają na obozy językowe nad Balaton, a nawet do Polski. W rezultacie popularność naszej szkoły rośnie z roku na rok.

Zajęcia odbywają się raz w tygodniu, we wtorki, od 16-tej do 19-tej. Nawet z pobliskiej Várpályoty dojeżdża do nas kolega, który jest wzorem dla innych uczniów, bo jego rodzice oboje są Polakami i on najlepiej umie mówić po

polsku. Jednym z naszych sprawdzianów z nauki języka polskiego była wycieczka w ubiegłym roku we wrześniu, do Czernichowa koło Żywca. Nawiązaliśmy kontakt z uczniami tam-

tejszej Szkoły Podstawowej i w ramach wymiany my gościliśmy u nich, a oni we wrześniu bieżącego roku przyjechali do nas z rewidytą. Uczniowie ci zostali zakwaterowani u rodzin, których dzieci uczą się języka polskiego. Możemy się pochwalić, że nie mieliśmy żadnych kłopotów ze względu na bariery językowe.

Zaprosiliśmy naszych miłych gości na wycieczkę do Pannonhalmy i Pápy. Przy okazji możemy powiedzieć, że bardzo lubimy też wycieczki integracyjne do innych Oddziałów Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej. Byliśmy już w Dunaujváros, a potem w Veszprém, gdzie braliśmy udział w uroczystościach z okazji XX-tych Dni Królowej Gizelli.

Obecny rok szkolny zaczął się dla nas bardzo przyjemnie, najpierw na początku września przyjmowaliśmy dzieci ze szkoły w Czernichowie, a pod koniec września braliśmy czynny udział w uroczystości podpisania umowy o przyjaźni i współpracy z gminą Czernichów. Przygotowywaliśmy się starannie na tę uroczystość, uczyliśmy się słów polskich piosenek oraz recytacji wierszy poetów polskich. Nie przyniesiliśmy wstydu naszej pani Lucynie, wszyscy bezbłędnie recytowali wiersze i śpiewali polskie piosenki. Pochwaliła nas nawet nasza dyrektorka Ewa Rónay, którą też zaprosiliśmy na to spotkanie, a polscy goście przywieźli specjalnie dla nas ogromne pudło ulubionych polskich cukierków, krówek.

Na zakończenie, pozdrawiamy serdecznie wszystkich miłych czytelników miesięcznika „Polonia Węgierskiej” oraz koleżanki i kolegów ze wszystkich oddziałów Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej.

Uczniowie z Csór oraz nauczycielka
Lucyna Światłoń-Szabados

Oddanie Narodu Polskiego Sercu Maryi

1946. szeptember 8-án August Hlond prímás a lengyel püspöki kar és 1 milliónál több hívő jelenlétében történelmi jelentőségű tettet hajtott végre Jasna Gorán: felajánlotta a lengyel nemzetet Szűz Mária Szeplőtelen Szívének. Mindez erőt adott a háború borzalmaiból ocsudó országnak az előtte álló újabb megpróbáltatások átvészelésére, és Mária védelme alá helyezte a lengyel katolikus egyházat.

A felajánlás gondolata Fatimából származik. 1929-ben Mária jelenésben közölte kérését Lúcia testvérrel. Ennek hatására az első felajánlást a portugál püspöki kar végezte el 1931-ben. 1942-ben a Szentatya ajánlotta fel a világot Mária Szeplőtelen Szívének, és arra buzdította az egyes országokat, hogy ezt külön is tegyék meg. Lengyelországban a megszállás miatt mindez csak a háborút követően, a hatalom nemtetszését kiváltva történhetett meg. Az előkészítés óvatosan, félig-meddig titokban, egyházi csatornákon keresztül történt meg. A felajánlás előképét János Kázmér király szolgáltatta, aki a svéd háború idején Mária oltalmába ajánlotta Lengyelországot. Minden hívő, aki akart, részt vehetett az ünnepélyes aktuson. Több mint 1 millió ember gyűlt össze azon a napon. Külföldi tudósítók szerint egyetlen egy zarándokhelyen sem láttak még ekkora tömegek, és egyetlen helyen sem tapasztaltak olyan magas fokú imádságos légkört, mint itt.

Alább szerepel a felajánlás lengyel szövege, amit Hlond prímás úr felolvasott.

A felajánlás széles visszhangot váltott ki az országban, azonban a az állami hírközlés teljesen elhallgatta az eseményt. Az egyházi sajtó hosszan méltatta az esemény jelentőségét, a püspöki kar körlevélben tette meg ugyanezt.

Az ország felajánlása az első lépés volt a hosszú úton, ami aztán elvezetett II. János Pál pápává választásáig. Maga a pápa lengyelországi látogatásai alkalmával többször is emlékeztetett a felajánlás fontosságára, amely végeredményben hatalmas lökést adott az országnak a lelki és erkölcsi megújuláshoz. Napjainkban a felajánlásból fakadó kötelezettségek teljesítése – a mai viszonyok közepette – még inkább a lengyel társadalom felnőtségének a fokmérője, ami egyúttal kijelöli az egyesült Európában betöltött helyét is.

Dnia 8 września 1946 r. na Jasnej Górze pod przewodnictwem Prymasa August Hlond z udziałem Episkopatu Polski oraz ponad milionowej rzeszy pielgrzymów miało miejsce epokowe wydarzenie, dokonano aktu oddania Narodu Polskiego Niepokalanemu Sercu Maryi. Wydarzenie to poprzedziły ogólnonarodowe przygotowania. Oddanie się Narodu Polskiego Niepokalanemu Sercu Maryi w rozumieniu kard. A. Hlonda było związane z nową rzeczywistością świata po straszliwej wojnie i stało się praktycznym przygotowaniem Polski na okres, który nastąpił później. Od tego momentu Kościół w Polsce pozostawał „pod znakiem Maryi”, zaś inicjatywy podejmowane przez kard. A. Hlonda oraz jego następcę na prymasowskiej stolicy kard. Stefana Wyszyńskiego prowadziły przede wszystkim do ugruntowania wiary i polskości, przeciwstawiania się fałi laicyzacji i skutecznego oporu przeciwko walce z religią. Po raz pierwszy w historii jasnogórskie zawierzenie Matce Bożej nabrało tak powszechnego i ogólnonarodowego znaczenia.

Narodziny idei oddania Polski Niepokalanemu Sercu Maryi i przygotowania do jej realizacji

Inspiracją dla oddania Polski Niepokalanemu Sercu Maryi była postawa Papieża Piusa XII wobec objawień fatimskich. W 1929 r., w objawieniu Matki Bożej Fatimskiej Siostra Łucja usłyszała wezwanie: „Przyszła chwila, w której Bóg wzywa Ojca Świętego, aby wspólnie z biskupami całego świata poświęcił Rosję memu Niepokalanemu Sercu, obiecując ją uratować za pomocą tego

środka”. Od tego momentu, stopniowo poszczególne kraje i narody zgodnie z treścią orędzia fatimskiego oddawały się Niepokalanemu Sercu Maryi. Pierwszego tego typu oddania dokonał Episkopat Portugalii dnia 13 maja 1931 r. w Fatimie. 8 grudnia 1942 r. w Bazylice Św. Piotra na Watykanie Ojciec Święty uroczystie poświęcił świat Niepokalanemu Sercu Maryi, aby uprosić za Jej wstawiennictwem u Boga upragniony pokój. Pragnieniem Papieża było, żeby wszystkie kraje oddały się Niepokalanemu Sercu Maryi, spełniając tym samym Jej życzenie, wyrażone podczas objawień w Fatimie. Polska z powodu działań wojennych nie włączyła się wówczas oficjalnie w akt dokonywany przez Piusa XII.

Po zakończeniu wojny Biskupi polscy, zgromadzeni na Konferencji Plenarnej na Jasnej Górze w dniach 3-4 października 1945 r., z inicjatywy Prymasa Augusta Hlonda, podjęli decyzję o dokonaniu aktu poświęcenia Narodu Polskiego Niepokalanemu Sercu Maryi. Ze względu na „nową sytuację polityczną” przygotowania podejmowano poniekąd w konspiracji. W komunikacie wydanym na zakończenie Konferencji nie wspomniano o decyzji dotyczącej aktu oddania. By uniknąć otwartego konfliktu z władzami, wiadomość o planowanym poświęceniu przekazywano „drogą kościelną” informując działające organizacje kościelne, jak np.: Sodalitę Marianską, Apostolstwo Modlitwy, itd. oraz poszczególnych wiernych. Prymas Hlond poprosił również kilku kapłanów o przygotowanie materiałów ukazujących znaczenie i rangę planowanego wydarzenia.

Realizację idei aktu oddania Polski Niepokalanemu Sercu Maryi poprzedziło ogólnonarodowe przygotowanie duchowe. Na początku Wielkiego Postu 1946 r. we wszystkich parafiach został odczytany List Pastorski Episkopatu „O panowanie Ducha Bożego w Polsce”, w którym biskupi napisali między innymi: „Nie postąpilibyśmy zgodnie z duchem naszych dziejów ani z ciążącym na nas długiem wdzięczności, gdybyśmy na progu nowych czasów nie odnowili przymierza Polski z jej niebieską Królową, dla której Naród ma odwieczną, serdeczną i rodzinną cześć. Po szwedzkim potopie ślubował Jej <<nową i gorącą służbę>> król Jan Kazimierz. Teraz sam naród i kraj cały poświęca się uroczystym aktem Matce Najświętszej i Jej Niepokalanemu Sercu, obierając Ją znowu za Patronkę swoją i państwa oraz oddając w Jej szczególną opiekę Kościół i przyszłość Rzeczypospolitej...”

Program przygotowań sprawiał, że w dziele aktu oddania się Niepokalanemu Sercu Maryi mogli uczestniczyć wszyscy wierni w Polsce. Kard. A. Hlond pragnął, aby ten akt został dokonany z wiarą i został uzupełniony czynem katolickim, był bowiem przekonany, że kult Matki Bożej jest pierwiastkiem religijnego odnowienia życia chrześcijańskiego i przyczynia się do odrodzenia jednostek, rodzin, narodów i świata. Prymas żywił nadzieję, że akt oddania Narodu Polskiego oraz miłość i opieka Niepokalanego Serca Maryi przyczynią się do utwierdzenia ładu Bożego w Rzeczypospolitej i będzie natchnieniem dla polskiego życia.

Jasnogórski szczyt

Dnia 8 września 1946 r. na walach Jasnogórskiego Sanktuarium stanął Prymas Polski kard. A. Hlond wraz z całym Episkopatem i rzeszą duchowieństwa. U stóp Jasnej Góry, jak relacjonowała prasa katolicka („Niedziela” 16/1946): Milion ludzi skupionych tłumnie, tłoczno i ciasno, jeden tuż przy drugim, na jednym placu, głowa przy głowie, morze głów ludzkich. Było razem ponad milion. Był to więc milion ludzi, milion Polaków i Polek. Prymas August Hlond wypowiedział słowa oddania się Narodu Polskiego Niepokalanemu Sercu Maryi (oto jego główna część):

Niepokalana Dziewico, Przeczysta Matko Boga! Jak ongiś po szwedzkim najeździe król Jan Kazimierz obrał Ciebie za Patronkę i Królową Państwa, a Rzeczpospolitą polecił Twojej szczególnej opiece i obronie, tak i my, dzieci Narodu polskiego, stajemy teraz przed Twoim tronem z holdem miłości, serdecznej czci i wdzięczności. Tobie, Twemu Niekpokalanemu Sercu, poświęcamy siebie, cały Naród i wskrzeszoną Rzeczpospolitą, obiecując Ci wierną służbę, zupełne oddanie oraz chęć dla Twoich świętych i ołtarzy. Twojemu Synowi, a naszemu Odkupicielowi, ślubujemy dochowanie wierności Jego nauce i prawu, obronę Jego Ewangelii i Kościoła, szerzenie Jego Królestwa.

Pani i Królowo nasza, pod Twoją obronę uciekamy się. Otocz rodzinę polską macierzyńską opieką i strzeż jej świętości. Natchnij nadprzyrodzonym duchem pobożności naszą parafię, ochraniaj jej lud od grzechów i nieszczęść, a pasterza umacniaj i uświęcaj Swoimi łaskami. Uproś Narodowi polskiemu stałość w wierze, świętość życia i zrozumienie posłannictwa. Złącz go w zgodzie i bratniej miłości. Daj polskiej ziemi, przesiąkniętej krwią i łzami, spokojny i chwalebny byt w prawdzie, sprawiedliwości i wolności. Rzeczypospolitej Polskiej bądź Królową i Panią, Natchnieniem i Patronką.

Echa Jasnogórskiego Ślubowania

Świadkowie Jasnogórskiego aktu oddania Narodu Polskiego Niekpokalanemu Sercu Maryi uznali je za wydarzenie epokowe. Uroczystość odbiła się szerokim echem w Polsce i świecie. „Dokonało się. Naród raz jeszcze zawarł przymierze z Bogiem” – napisano w ówczesnej prasie katolickiej. Podkreślano, że cała Polska podjęła zobowiązanie i cała Polska musi je wypełnić. W sprzeczności z entuzjazmem pism kościelnych zachowywała się oficjalna prasa, która celowo przemilczała to wydarzenie zarówno w wymiarze religijnym, jak i społecznym. W prasie tzw. świeckiej nie było nawet wzmianki o tym wydarzeniu. Nawet „w lokalnej prasie w Częstochowie nie zauważono obecności miliona pielgrzymów”.

Korespondenci zagraniczni informowali, że „w żadnym z miejsc pielgrzymkowych nie widzieli tak licznych rzesz ludzkich, ani tak wysokiego napięcia ducha modlitewnego”.

Po wielkiej modlitwie milionowej rzeszy pielgrzymów Biskupi polscy zebrali się na Konferencji Plenarnej i wydali specjalny komunikat, w którym podkreślili doniosłość Aktu Jasnogórskiego oraz konieczność jego wypełnienia. Napisali między innymi: „Dokonano wielkiego aktu religijnego, a zarazem narodowego: poświęcenia narodu polskiego Niekpokalanemu Sercu Maryi”. Był to moment wzruszający, „gdy z ust setek tysięcy przedstawicieli wszystkich diecezji wszystkich dzielnic polskich padały słowa dziejowej przysięgi wytrwania w świętej wierze ojców, która wyprowadziła naród z wielu kryzysów i niebezpieczeństw moralnych minionych wieków”.

W pierwszą rocznicę tego wielkiego wydarzenia jedynie w nielicznych czasopiśmie katolickich, np. miesięczniku „Msza Święta”, wydrukowano tekst aktu poświęcenia zachęcając do jego osobistego odnawiania i podkreślając potrzebę wcielania go w czyn w życiu codziennym. Z biegiem lat oddanie Narodu Polskiego Niekpokalanemu Sercu Maryi w 1946 r. stało się polskimi w ciemnych wiekach gromadziło odnawianie ślubów Kazimierzowskich w 1956 r. i milionowego aktu oddania w roku 1993”.

Zamiast podsumowania

Prymas A. Hlond był wierny zawierzeniu Maryi do końca swego życia. W przededniu swojej śmierci (zmarł 22 października 1948 r.) wypowiedział prorocze słowa: „Zwycięstwo wasze jest pewne. Niekpokalana dopomoże wam do zwycięstwa... Nie rozpaczajcie! Nie rozpaczajcie! Lecz zwycięstwo, gdy będzie, będzie to zwycięstwo Najświętszej Maryi Dziewicy”. Prymas Stefan Wyszyński odczytał te słowa jako testament swojego poprzednika i uważając się za jego wykonawcę podejmował działania, aby wszystko co się w Polsce działo dla obrony Kościoła Chrystusowego, było pod opieką

Ks. prymas August Hlond podczas procesji na Jasnej Górze w 1946 roku

Najświętszej Maryi Panny. Prymas Tysiąclecia wielokrotnie mówił o Zwycięstwie Maryi i proroczej zapowiedzi tego faktu przez swojego Poprzednika. W dniu inauguracji pontyfikatu Jana Pawła II, 22 października 1978 r., wypowiedział znamienne słowa łączące osobę kard. A. Hlonda z osobą Papieża-Polaka:

„Zwycięstwo przysłało – a jest to zwycięstwo Maryi! I dalej kontynuował: „Niech ten wielki Kardynał i Prymas Polski, August Hlond, przysłał i nasza Ojczyzna meblejskiej kłęcząc przed tronem Bożym

Rodzicielki, wyprosi nam wszystkim i naszej Ojczyźnie zwycięstwo dobra, sprawiedliwości i miłości”.

Również sam Jan Paweł II podczas apostolskich pielgrzymek do Polski kilkakrotnie powołał się na hlondowską wizję Zwycięstwa Maryi. Uczynił to między innymi w Jasnogórskim Sanktuarium 19 czerwca 1983 r.

W kaplicy Cudownego Obrazu na Jasnej Górze znajdują się trzy piękne, kolorowe witraże. Środkowy przedstawia Jana Pawła II, na dwóch bocznych są podobizny kard. A. Hlonda (z zapisanymi słowami jego prorocztwa) oraz kard. S. Wyszyńskiego. Wszystkich Tych Trzech, Wybitnych Synów Narodu Polskiego, charakteryzuje niezachwiana wiara we wstawiennictwo Maryi w historii zbawienia ludzkości. Zawierając Maryi: Prymas Hlond oddał Polskę Jej Niekpokalanemu Sercu, Prymas Wyszyński „pod znakiem Maryi kontynuował dzieło swojego Poprzednika”, Papież Jan Paweł II rathowicie poświęcił się Matce o Niekpokalanym Sercu i oddał pod Jej opiekę cały świat.

Z perspektywy czasu dostrzegamy, że akt oddania Polski Niekpokalanemu Sercu Maryi, dokonany 3 września 1946 r. zgodnie z zamysłem Śługi Bożego Prymasa Augusta Hlonda stał się znaczącym w historii Polski i świata. Dla Narodu Polskiego był źródłem inspiracji do odnowy duchowej i moralnej, zarów-

no w okresie przygotowania do Milenium Chrztu Polski, jak też w latach następnych. Dzisiaj realizacja zobowiązań wynikających z tego Aktu jest jeszcze bardziej niż wówczas warunkiem społecznej dojrzałości Polaków i właściwego miejsca Polski w zjednoczonej Europie.

Ks. Andrzej Orczykowski SChr
Przejęte z pisma: „Msza Święta”
10/2011, Poznań

Co było?

- W dniu 1 września na cmentarzu Farkasrét w Budapeszcie, Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech zorganizowało uroczystość związaną z 72. rocznicą wybuchu w Polsce II wojny światowej, a następnie w siedzibie stowarzyszenia doroczne spotkanie z członkami Stowarzyszenia Boglarczyków w Polsce.
- W dniu 2 września, w Egerze, staraniem miejscowego SMP, odbyło się otwarcie wystawy pt. „Katyń i Auschwitz- Reżimy totalitarne wobec duchownych kościołów chrześcijańskich okupowanej Polski-1939-1945”, z udziałem Ambasadora RP na Węgrzech Romana Kowalskiego
- W dniu 4 września w budapeszteńskim Kościele Polskim odbyła się msza święta na rozpoczęcie nowego roku szkolnego.
- W dniu 4 września w Domu Polskim odbyło się otwarcie wystawy twórczości lubaczowskiego malarza Józefa Izidora Dobrowolskiego, której organizatorami byli: Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Erdzie, Stowarzyszenie Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha oraz Towarzystwo Polsko-Węgierskie w Lubaczowie.
- W dniu 10 września z udziałem Polonii odbywał się XIII. Szolnoki Festiwal Gulaszu.
- W dniu 10 września w Győr odbyło się uroczyste oddanie odnowionej polskiej kwatery cmentarnej.
- W dniu 11 września w Domu Polskim (Instytucji OSMP) odbyła się prelekcja ojca Stanisława Jaromiego na temat ofiar II wojny światowej, w tym męczenników węgierskich, a również przedstawienie postaci św. Maksymiliana Kolbe.
- W dniu 17 września o godz. 13.30 rozpoczęło się miesięczne wydanie radiowego „Magazynu Polskiego” emitowanego od 1998 roku w publicznym radiu węgierskim w programie MR4 na falach średnich 873 kHz i ze strony internetowej: www.radio.hu.
- W dniu 17 września w Egerze, w Hotelu Park, z udziałem miejscowego SMP, odbył się Dzień Polskiej Kultury i Gastronomii.
- W dniach 17-18 września SMP z Veszprém, Székesfehérvár i Csór zorganizowały wycieczkę do Balatonboglár śladami polonijnych wspomnień.
- W dniu 18 września w siedzibie SMP w Ujpeszcie odprawiona została msza święta w intencji żołnierzy poległych w Kampanii Wrzesniowej.
- W dniu 19 września w Bibliotece Języków Obcych w Budapeszcie odbyło się otwarcie wystawy o Czesławie Miłoszu, zorganizowanej wspólnie z tutejszym Instytutem Polskim i Muzeum Literatury w Warszawie.
- W dniach od 25 września do 2 października, staraniem Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha i Polskiej Parafii Personalnej, odbyły się w Budapeszcie XVII Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej.
- W dniu 5 listopada Samorząd Narodowości Polskiej w Békéscsable oraz Stowarzyszenie Kulturalne Przyjaźni Polsko - Węgierskiej organizują Dzień Polski. W programie, w którym współdziałają artyści z Tarnowskich Gór, znajdują się: wieczór poetycki Andrzeja Kanderza, program muzyczno-literacki zespołu kabaretowego „Tarnina”, otwarcie wystawy graficznej Anny Krztoń oraz smaki polskiej kuchni. Uroczystość zaczyna się o godz. 16.00 w Domu Kultury na Osiedlu Lencsési.
- W dniu 6 listopada o godz. 17.30, w Centrum Kultury Aranyitiz w Budapeszcie, na zaproszenie SMP V dzielnicy, wystąpi krakowski Teatr Ludowy ze spektaklem „Mąż mojej żony”.
- W dniu 8 listopada o godz. 14.00 odbędzie się w Miskolcu, przy Bramie św. Piotra, odsłonięcie odnowionego pomnika Romka Strzałkowskiego, a godz. 16.00 w Domu Sztuki, we współorganizacji miskolckiego SMP otwarcie wystawy „Roztrzęsane miasta”.
- W dniach 10-12 listopada w Győr odbędzie się doroczny Salon Książki z udziałem przedstawicieli miasta Poznania oraz miejscowej Polonii.
- W dniu 11 listopada o godz. 11.00 PSK im.J.Bema na Węgrzech organizuje uroczystość rocznicową z okazji święta Niepodległości Polski przy tablicy Marszałka J.Piłsudskiego w Budapeszcie.
- W dniu 11 listopada SMP w Egerze organizuje spotkanie z okazji Święta Niepodległości Polski.
- W dniu 11 listopada SMP w Szolnoku organizuje konkurs historyczny dla młodzieży polskiej i węgierskiej.
- W dniach 11-12 listopada SMP w Győr organizuje V Festiwal Muzyki Polskiej.
- W dniu 12 listopada w Budapeszcie na zebraniu plenarnym zbierze się OSMP.
- W dniu 13 listopada o godz. 10.30 w kościele polskim w Budapeszcie sprawowana będzie msza święta za Ojczyznę.
- W dniu 13 listopada o godz. 12.00 Dom Polski (Instytucja OSMP) organizuje koncert z okazji Święta Niepodległości Polski.
- W dniu 17 listopada 2011r. o godz.17.30. w Galerii Atrium Centrum Kultury „Aranyitiz” (Bp.V. Arany János u.10.) odbędzie się otwarcie wystawy malarstwa Olgi Bloch pt. „Barwne inspiracje”. Organizatorem wystawy jest Samorząd Mniejszości Polskiej V dzielnicy Budapesztu.
- W dniu 20 listopada, w siedzibie SMP w Ujpeszcie, sprawowana będzie o godz. 15.00 msza święta w intencji zmarłych z rodzin polonijnych.
- W dniu 20 listopada w kościele polskim w Budapeszcie obchodząc będziemy uroczystość Jezusa Chrystusa, Króla Wszechświata. Na dzień ten przypada ostatnia niedziela Roku Liturgicznego.
- W dniu 25 listopada odbędzie się w Dunaújváros Dzień Mniejszości Narodowych, z udziałem mniejszości polskiej, serbskiej, chorwackiej i rusińskiej. Tamtejszy SMP zaprosił na tę okazję zespół „Polonez”.
- W dniu 25 listopada o godz. 17.00 w Tata w „BorDó Ház” odbędzie się wykład franciszkani- na, ojca Vincela Tótha z Esztergomu, poświęcony św. Maksymilianowi Kolbe. Organizatorem cyklu wykładów jest SMP w Tata.
- W dniu 26 listopada odbędzie się w Ujpeszcie, o godz.16.00, Festiwal Chórów w Domu Kultury im. Adyego. Wystąpią na nim m/in.Chór św. Kingi i „Kleksiki”.
- W dniach od 25 do 27-go listopada parafianie, członkowie Stowarzyszenia św. Wojciecha udają się do Częstochowy na tradycyjne czuwanie w intencji polskich emigrantów i ich duszpasterzy, organizowane przez Towarzystwo Chrystusowe w Poznaniu.
- W dniu 27 listopada, w pierwszą niedzielę Adwentu odbędzie się w Kościele Polskim w Budapeszcie rozpoczęcie Nowego Roku Liturgicznego.
- W dniu 28 listopada SMP w Egerze zaprasza do Biblioteki im. Sándora Bródyego, na otwarcie wystawy grafiki Mariana Trojana.

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach. (b.)

Co będzie?

- W dniu 1 listopada, na polskiej kwaterze cmentarza Rákoskeresztúr w Budapeszcie, rozpocznie się o godz. 15.00 msza święta za dusze zmarłych.
- 1 listopada SMP w Egerze organizuje spotkanie na Cmentarzu Kisasszony, gdzie na polskiej kwaterze złożone zostaną wieńce i zapalone znicze.

PRENUMERATA PW I GP

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2011 wynosi:

- dla prenumeratorów indywidualnych (po 1 egzemplarzu) - 4.000 forintów/rok;
- dla prenumeratorów zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) - 20.00 forintów/rok.

Jeśli byłoby zapotrzebowanie na wsteczną prenumeratę numerów już wydanych (w roku 2010 lub w którymś wcześniejszym), można ją zgłosić na analogicznych warunkach.

Redakcja przyjmuje także i większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeśli ich stan finansowy to umożliwia.

Wsparcie finansowe zaofiarowane Redakcji należy przekazać w banku K&H na konto o nazwie Lapkiadás:

10400157-00026536-00000004

W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (Wsparcie dla pisma) Ogólnokrajowy Samorząd Mniejszości

Formularze czekowe dołączamy lub można o nie prosić listownie, względnie telefonicznie oraz na miejscu w biurze OSMP (OLKÓ) i w Redakcji PW.

Mi történt?

- Szeptember 1-én – a II. világháború lengyelországi kitörésének 72. évfordulóján – a magyarországi Bem J. Lengyel Kulturális Egyesület ünnepséget szervezett a Farkasréti temetőben. Ezt követően az Egyesület székházában a lengyel Boglarczyki Egyesület tagjaival került sor találkozóra.
- Szeptember 2-án Egerben – a helyi LKÖ törekvéseinek eredményeképpen megnyílt a „Katyń és Auschwitz – a totalitárius rezsimnek a keresztény egyházak lelkipásztorai szemszögéből – 1939-1945” című kiállítás. A megnyitón Roman Kowalski, a Lengyel Köztársaság nagykövete is részt vett.
- Szeptember 4-én a budapesti Lengyel Templomban a tanévkezdés alkalmából tartottak szentmisét.
- Szeptember 4-én a Lengyel Házban zajlott a lubaczowi képzőművész József Izidor Dobrowolskiego kiállításának a megnyitója. A kiállítás szervezője az Erdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület, a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete, illetve a lubaczowi Lengyel-Magyar Egyesület volt.
- Szeptember 10-én került sor a XIII. Szolnoki Gulyásfesztiválra, amelyen a Polónia is képviseltette magát.
- Szeptember 10-én Győrben ünnepélyesen felavatták a temető frissen felújított lengyel parcelláját.
- Szeptember 11-én az OLKÖ intézményében, a Lengyel Házban Stanisław Jaromi atya előadást tartott a II. világháború áldozatairól, köztük a magyar áldozatokról, illetve Maximilian Kolbe atya alakjáról.
- Szeptember 17-én 13 óra 30 perces kezdettel adásba került az 1998 óta sugárzott „Lengyel Magazin” című rádiós műsor jubileumi ezredik adása a Magyar Rádió MR4-es 873 Hz-es középhullámú csatornáján, illetve a rádió internetes oldalán: www.radio.hu.
- Szeptember 17-én az egri Park Hotelban – a helyi LKÖ részvételével – megrendezték a Lengyel Kultúra és Gasztronómia Napját.
- Szeptember 17-18-án a lengyel emlékezet nyomába szegődő balatonboglári kiránduláson vettek részt a veszprémi, székesfehérvári és csóri LKÖ tagjai.
- Szeptember 18-án az újpésti LKÖ székházában szentmisét tartottak a szeptemberi honvéd háborúban elesett katonák lelki üdvéért.
- Szeptember 19-én a budapesti Idegennyelvű Könyvtárban a Czesław Miłosz emlékkiállítás nyílt, amelyet a helybéli Lengyel Intézet és a varsói Irodalmi Múzeum közösen szervezett.
- Szeptember 25-e és október 2-a között Budapesten lezajlott a XVII. Lengyel Keresztény Kultúra Napjai című rendezvénysorozat, melyet a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete és Lengyel Plébánia közösen szervezett.

Mi várható?

- November 1-én, a budapesti Rákosszentmihályi temető lengyel parcellájában 15 órakor halottak napi szentmise kezdődik.
- Az egri LKÖ november 1-én koszorúzással és mécsesgyújtással egybekötött halottak napi megemlékezést tart a Kisasszony temető lengyel parcellájában.

- November 5-én a helyi LKÖ illetve a Lengyel-Magyar Barátság Kulturális Egyesület szervezésében Lengyel Napot tartanak Békéscsabán. A programot Tarnowski György könyvek művészek szolgáltatták: Andrzej Kanderz irodalmi esttel érkezik, a „Tamina” kabaréegyüttes irodalmi-zenei estet ad, Anna Krztoń grafikusművészek pedig a kiállítását lehet megtekinteni. Természetesen nem hiányoznak majd a lengyel konyha ízei sem. Az ünnepélyes megnyitóra 16 órakor kerül sor a Lencsési lakótelep Művelődési Házában.
- A budapesti Aranytíz Kultúrházban november 6-án, 17 óra 30 perces kezdettel a krakkói Népszínház művészei a „Feleségem férje” című előadást viszik színpadra az V. kerületi LKÖ meghívása nyomán.
- November 8-án 14 órakor a miskolci Szent Péter kapunál felavatják Rómei Strzałkowski felújított emléktábláját, 16 órakor pedig a Művészetek Házában a „Széltől városok” című kiállítás megnyitójára kerül sor.
- A magyarországi Bem J. Lengyel Kulturális Egyesület székházában november 10-én – a Lengyel Függetlenség Napjának előestéjén – 17 órai kezdettel koncertet ad a lengyel származású fiatal zongorista, Tóth Kinga Barbara.
- November 11-én 11 órakor a Magyarországi bem J. LKE Pilsudski marsall budapesti emléktáblájánál évfordulós ünnepséget szervez a Lengyel Függetlenség Napja tiszteletére.
- November 11-én az egri LKÖ találkozót szervez a Lengyel Függetlenség Napjának alkalmából.
- November 11-én az szolnoki LKÖ történelmi ifjúsági versenyt rendez magyar és lengyel fiatalok számára.
- November 11-12-én a győri LKÖ szervezésében zajlik majd az V. Lengyel Zenei Fesztivál.
- November 12-én lesz az OLKÖ plenáris ülése.
- November 13-án 10 óra 30 perces kezdettel a Lengyel Templomban tartandó misét a hazáért ajánlják fel.
- November 13-án, 12 órakor koncert lesz az OLKÖ intézményeként működő Lengyel Házban a Lengyel Függetlenség Napja alkalmából.
- November 17-én 17 óra 30 perckor kezdődik az Olga Bloch festményeiből összeállított „Színes ihleték” című kiállítás megnyitója az Aranytíz Kultúrház (Bp. V. Arany János u. 10.) Átrium Galériájában.
- November 20-án 15 órakor szentmise lesz az újpésti LKÖ székházában. A misét a lengyel családok halottaiért ajánlják föl.
- November 20-án a budapesti Lengyel Templomban a Mindenség fölött uralkodó Krisztus Király ünnepe lesz: erre a vasárnapra esik az egyházi liturgikus év utolsó vasárnapja.
- November 25-én Dunaújvárosban Nemzeti Kisebbségek Napja lesz, melyen a lengyel mellett részt vesznek a szerb, a horvát és a ruszin nemzetiségek képviselői is. A helybéli LKÖ a „Polonez” együttest hívta meg a rendezvényre.
- November 25-én 17 órakor lesz a tatai „BorDó Ház”-ban az esztergomi ferences szerzetes, Tóth Vencel előadása Maximilian Kolbe atyáról. Az előadássorozatot a tatai LKÖ szervezte.
- November 26-án 16 órakor kórusfesztivál kezdődik újpésti Ady E. Művelődési Központban. Fellép többek között a Szent Kinga kórus és a „Kleksiki”.
- November 26-án (szombaton) a IX. kerületi LKÖ hagyományos András-napi bált rendez a budai Ventura hotelban.
- November 25-től 27-ig az egyházközségi tagok és a Szent Adalbert Egyesület tagjai hagyományos częstochowai virrasztáson vesznek részt, melyet a lengyel emigránsok és lelkipásztoraik érdekében tartanak a poznańi Krisztus Társaság szervezésében.
- November 27-én, Advent első vasárnapján ünnepi misével kezdődik az új liturgikus év a budapesti Lengyel Templomban.
- November 28-án az egri LKÖ mindenkit szeretettel vár a Bródy Sándor Könyvtárba Marian Trojan grafikai kiállításának a megnyitójára.

Figyelem: A szerkesztőség a fent említett programokban bekövetkezett változásokért nem vállal felelősséget. (b)

A PW ÉS A GP ELŐFIZETÉSE

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2011. évre:

- egyéni előfizetőknek (egy példány) - 4.000 Ft/év;
- a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példány) - 20.000 Ft/év.

Ha szükség akad a már megjelent számok visszamenőleges előfizetésére (2010-re vagy korábban), azt hasonló feltételekkel tehetik meg.

A szerkesztőség elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magánszemélyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi kondíciójuk lehetővé teszi.

A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a Lapkiadás nevű számlára a K&H bankban lévő számlára kell utalni:

10400157-00026536-00000004

A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás” Országos Kisebbségi Önkormányzat.

A csekket mellékeljük, de igényelhető levélben is, illetőleg telefonon, valamint helyben, az OLKÖ irodájában és a PW szerkesztőségében.

Z Tadeuszem Różewiczem w teatrze i w zoo
09-10-2011 poeta obchodził 90. urodziny. Teatr Współczesny we Wrocławiu uczcił je albumem z fotografiami.

– Możliwość fotografowania Różewicza uważam za wielką przygodę mojego życia – mówi Adam Hawalej, wrocławski fotografik. – Robię to od 25 lat. Powszechnie wiadomo, że wybitny twórca stroni od mediów. Hawalej jest jedynym fotografikiem, któremu Różewicz pozwolił na bliskość. Już okładka zapowiada intrygującą wędrówkę śladami bohatera. Za plecami Różewicza skradła się cicho groźny tygrys. Choć zdjęcie zrobione zostało we wrocławskim zoo, ma swoją dramaturgię.

Dzień bez telefonu nie do pomyślenia?

Uwaga, fonoholizm

Co trzeci nastolatek (36 proc.) nie wyobraża sobie dnia bez telefonu komórkowego; dla 68 proc. badanych, telefon jest także bardzo ważnym źródłem rozrywki i utrzymywania kontaktów towarzyskich – wynika z badania przeprowadzonego w ramach kampanii „Uwaga! Fonoholizm”.

Jak wynika z badań, podstawowa funkcja komórki, jaką jest codzienna komunikacja i wymiana informacji, odchodzi na drugi plan. Co trzeci nastolatek (36 proc.) nie wyobraża sobie dnia bez telefonu. Ponad połowa (56 proc.) badanej młodzieży nie zgadza się, że telefon komórkowy mógłby dla nich nie istnieć i że wolą spotykać się z ludźmi i rozmawiać osobiście.

To Polacy terroryzowali śleć IKEA w całej Europie

Dwóch Polaków podejrzanych jest o podkładanie bomb w hipermarketach IKEA w kilku europejskich krajach. Jeden z nich pełnił bardzo ważną funkcję. Mężczyźni mają po 39 lat. Zatrzymało ich Centralne Biuro Śledcze. Rzecznik komendanta głównego policji Mariusz Sokolowski potwierdził wcześniejsze nieoficjalne informacje, mężczyźni zostali zatrzymani na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Jeden z nich Mikołaj G. był już wcześniej notowany za przestępstwa narkotykowe. Drugi – Adam K. pracował jako menager w kilku dużych korporacjach.

Śnieg w górach. Jest zagrożenie lawinowe

Zakopane przykryte jest pierwszym śniegiem. Synoptycy obiecują, że jesień jeszcze w tym roku wróci.

W Bieszczadach leży od dwóch centymetrów śniegu w Ustrzykach Górnych i Cisnej do pięciu na poloninach.

W ocenie GOPR, w całym paśmie Bieszczad są trudne warunki turystyczne.

Trudniejsza sytuacja jest w Tatrach. Najniższy stopień zagrożenia lawinowego ogłosili po raz pierwszy w tym sezonie ratownicy Tatrzńskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (TOPR). Na Kasprowym Wierchu leży już 33 cm śniegu.

15 chętnych na jeden mandat

Siedem tysięcy osób walczyło o 460 miejsc w Sejmie, a 500 kandydatów ubiegło się o 100 foteli senatorów. W wyborach, uprawnionych do głosowania było 30,7 mln Polaków.

Po raz pierwszy można było wybierać senatorów w okręgach jednomandatowych. Nowelizacja kodeksu wyborczego wprowadziła także nowe godziny głosowania – od 7 do 21, możliwość głosowania korespondencyjnego dla osób niepełnosprawnych oraz mieszkających za granicą. Nowością były także nakładki w alfabecie Braille'a, z których mogli korzystać niewidomi. Pierwszy raz osoby starsze oraz niepełnosprawne mogły też głosować przez pełnomocnika lub korespondencyjnie.

Wybory do Sejmu i Senatu RP odbyły się 9 października. Frekwencja wyborcza wyniosła 48,92%. Zwyciężyła – jak przed czterema laty – Platforma Obywatelska, uzyskując 39,18% głosów i wprowadzając do Sejmu 207 posłów. Następne w kolejności były partie: Prawo i Sprawiedliwość – 29,89% głosów i 157 mandatów poselskich, Ruch Palikota – 10,02% i 40 posłów, Polskie Stronnictwo Ludowe – 8,36% i 28 posłów, Sojusz Lewicy Demokratycznej

– 8,24% i 27 posłów. Wyniki wyborów do Senatu: PO – 63 senatorów, PiS – 31 senatorów, PSL – 2 senatorów. Zostało też wybranych do Senatu 3 kandydatów niezrzeszonych oraz 1 z ramienia Inicjatywy Obywateli do Senatu.

Prace nad Narodowym Planem Wprowadzenia Euro

Na posiedzeniu rady koordynacyjnej ds. euro Pełnomocnik Rządu do Spraw Wprowadzenia Euro przedstawił strukturę i założenia Narodowego Planu Wprowadzenia Euro.

W komunikacie napisano: „Na posiedzeniu przedstawiciel Pełnomocnika Rządu przedstawił założenia i strukturę Narodowego Planu Wprowadzenia Euro, opracowanego w oparciu o wkłady przygotowane przez Zespoły Robocze oraz omówił procedurę dalszych prac nad dokumentem, w szczególności konsultacji w ramach struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce”.

Według wcześniejszych informacji Ministerstwo Finansów miało przygotować Narodowy Plan Wprowadzenia Euro w Polsce w III kwartale 2011 roku.

W marcu br. Marek Rozkrut, dyrektor Departamentu Polityki Finansowej, Analiz i Statystyki w Ministerstwie Finansów, zapewniał w rozmowie z PAP, że Narodowy Plan Wprowadzenia Euro w Polsce będzie gotowy i przyjęty przez rząd w III lub IV kwartale tego roku, jednak nie będzie w nim daty wejścia do strefy euro.

Dobre prognozy dla polskiego handlu międzynarodowego

Do roku 2025 polski handel międzynarodowy wzrośnie o 125 proc., podczas gdy wymiana handlowa na świecie zwiększy się o 73 proc. – wynika z raportu HSBC.

– Wolumen wymiany handlowej na świecie wzrośnie do 2025 roku o 73 proc., osiągając wartość 48,5 bilionów dolarów. Będzie to możliwe dzięki zwiększeniu aktywności firm zaangażowanych w międzynarodową wymianę handlową o 3,9 proc. w latach 2011-2025 – napisano w komunikacie HSBC Bank Polska.

Według HSBC, wymiana handlowa na świecie będzie się rozwijała mimo obecnej niepewności, co do perspektyw globalnej gospodarki.

Autorzy raportu przewidują, że motorami rozwoju międzynarodowej wymiany handlowej w ciągu kolejnych 15 lat będą Brazylia, Chiny, Egipt, Indie, Indonezja i Wietnam.

W raporcie wskazano, że polski handel międzynarodowy będzie rość szybciej niż handel światowy – wartość handlu zagranicznego Polski wzrośnie do 2025 r. o 125 proc., osiągając poziom prawie 692 mld dol., w porównaniu z 283 mld dol. na koniec 2010 roku.

– U podłoża tej optymistycznej prognozy leży fakt, że polski handel zagraniczny skupia się na sektorach takich jak produkcja samochodów, części do aut, przetwarzanie danych oraz sprzęt telewizyjny, które – zdaniem autorów raportu – będą rozwijały się w ciągu tych kilkunastu lat – wskazano w komunikacie.

Zielona rewolucja z Brukseli

Unia Europejska planuje bardziej ekologiczną i sprawiedliwą politykę rolną poprzez związanie dopłat z troską o środowisko.

W najbliższą środę komisarz Dacian Ciolos przedstawi propozycję reformy od stycznia 2014 r. wspólnej polityki rolnej, reformy radykalnej i wywołującej kontrowersje.

Najważniejszą propozycją jest uzależnienie 30 proc. dopłat bezpośrednich od szanowania środowiska. Bruksela proponuje ponadto różnorodność upraw, minimum trzech, przy przeznaczaniu nie więcej niż 70 proc. gruntów pod jedną uprawę. Siedem procent gruntów ornych byłoby ugorowane dla zapewnienia rozwoju roślin, zwierząt i owadów w naturalnych warunkach.

Idea bardziej zielonej Europy nie spodobała się największej organizacji rolników, Copa-Cogeca. – W czasie, gdy Chińczycy kupują masowo tereny w Afryce, nam proponuje się ugorować 7 proc. grun-

tów – stwierdził Niemiec Gerd Sonnleitner. Organizacja ta szacuje, że reforma spowoduje utratę 6-7 mln hektarów.

Bruksela ma nadzieję, że takie planowane zmiany będą sprzyjać ekstensywnej działalności i zasadniczo zmienią arymetykę. W przypadku Francji, łączne dopłaty zmalałyby o 1,5 proc. w ciągu tych 5 lat, a wzrosłyby w Rumunii (o 33,7 proc.), Bułgarii i w krajach bałtyckich.

Kraje Unii z Europy Wschodniej, krytykujące poziom dopłat poniżej średniej w bloku, pozostałyby nadal w tyle za starymi członkami Unii, np. Łotwa otrzymywałaby 54 proc. poniżej średniej.

Obrazkowa rewolucja w polskich papierosach

Od 1 marca 2013 roku wszystkie papierosy mają mieć graficzne ostrzeżenia.

Data ta zakończy drastyczne zmiany na rynku wyrobów tytoniowych, które zaczęły się 15 maja przyszłego roku. Wówczas ma zacząć obowiązywać w naszym kraju rozporządzenie wprowadzające obrazkowe ostrzeżenia o szkodliwości palenia na opakowaniach papierosów. Zmieniając przepisy, Polska pójdzie w ślady innych krajów europejskich, m.in. Wielkiej Brytanii i Rumunii.

Od 17 listopada 2011 roku w całej Unii Europejskiej będzie można sprzedawać wyłącznie samogasnące papierosy. Ma to zahamować falę pożarów od niedopałków.

Opracowała: Barbara Soboltyńska
Rzeczpospolita, 11.09. – 10.10.2011.

WAŻNE ADRESY / FONTOS CÍMEK

ciąg dalszy ze str. 3 / folytatás a 3. o.-ról

Stołeczny Samorząd Mniejszości Polskiej na Węgrzech

1054 Budapeszt, Akadémia u. 1-3.

Tel.: (+36-1)332-1979,

fax: (+36-1)302-5116

fiko@t-online.hu

Ambasada Polska w Budapeszcie

1068 Budapeszt, Városligeti fasor 16.

Tel.: (+36-1)413-8200

secretary@polishemb.hu

Instytut Polski w Budapeszcie

1065 Budapeszt, Nagymező u. 15.

Tel.: (+36-1)311-5856,

Fax: (+36-1)331-0341 • info@polinst.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny - Szkoła Polska

przy Ambasadzie RP w Budapeszcie

1025 Budapeszt, Törökútsz út 15.

Tel./fax: (+36-1)326-8306,

tel.: 06-70-701-3847

polish_school@gazeta.pl

Polska Organizacja Turystyczna

1075 Budapeszt, Károlyi krt. 11.

Tel.: (+36-1)269-7809,

Fax: (+36-1)269-7810

budapestpot.gov.pl

Program radiowy:

„Magazyn Polski” - emisja w soboty, godz. 13.30 MR4 (fale średnie 873 kHz)

Redakcja Polska „Magyar Rádió” Rt.

1800 Budapeszt, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa:

www.polonla.hu

„Bemowcy” w Jarosławiu; str. 14
Fot.: Barbara Pál

Polonijna pielgrzymka w opactwie sióstr benedyktynek;
str. 14
Fot.: Barbara Pál

W kościele w Białce Tatrzańskiej; str. 15
Fot.: Ryszard M. Remiszewski

Rozpoczęcie roku szkolnego w OSP; str. 17
Fot.: Hanna Bíró

Witrażowy portret ks. prymasa Augusta Hłonda; str. 18-19
za pismem „Msza Święta” 10/2011, Poznań

Jesienią w Krakowie, pod Wawelem • Fot.: András Kemény